

Naujienu Antroji Dalis

NR. 480

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XV METAI

Kodėl Nikita atsiveža Šolochovą?

KAIP BUVO NUTILDYTA "DAKTARO ŽIVAGO" ISTORIJA

Užsienį šiek tiek nustebinusi rusų diktatoriaus Nikitos Chruščiovo kelionė pas kazokų rašytoją Šolochovą ir jo pakvietimas važiuoti drauge į Jungtines Valstybes, pasirodo, buvusi ne be reikalo. Ta proga baigtas iki paskutinių dienų tebesitęsęs slaptai laikomas ginčas tarp rašytojo Šolochovo ir kompartijos cenzorių dėl jo seniai parašytos, bet nespausdintos knygos "Suarti plėšimai" (Virgin Soil Upturned).

Šolochovo knyga "Suarti plėšimai" ar "suplėšti arimai" negalėjo būti išleista nuo 1932 metų dėl tos knygos tragiškos pabaigos.

Paskelbimas, kad Chruščiovas pats pas Šolochovą nuvažiavo ir jį pakvietė, rodo, kad ginčas buvo baigtas abiem pusėm — ir partijos sargams, ir autoriui patenkinamai.

Šolochovas jau buvo beįgaušęs antro Boriso Pasternako garsą, tačiau Nikita įsikišęs, kad daugiau panašių literatūros skandalų nebūtų, kiek nuo jo tai priklausė. Chruščiovas manė, kad ir dėl Pasternako nebuvę reikalinga to triukšmo kelti. Maskvos literatai jau eina lažybų, kad po poros metų D. Živago pasirodys Maskvoje rusų kalba išleistas, tik gal pora puslapių patrupintais.

Ginčas arba kontroversija dėl Šolochovo paskutinės knygos vyko Maskvos užkulisiuose. Komunistų partijos bosai spyrė, kad Šolochovas savo knygai duotų optimistiškesnę pabaigą.

Šolochovas rašė savo knygą jau nuo 1930 metų, bet, atrodo, tyčia jos nesiskubino baigti, ir buvo baigta tik praėjus metais. Maskvos literatai spėja, kad Šolochovas tyčia delsė, kol Stalinas nusibaigs, o kol Stalinas buvo gyvas, tai pats autorius nujautė, kad diktatoriui jo knyga gali nepatikti. Šolochovas pagarsėjo sovietų Rusijoje, kaip komunistinis rašytojas 1930 metais savo knyga "Ir tyliai teka Donas".

Kai pernai kompartijos propagandos aparatas perskaitė Šolochovo baigtąją novelę, jie nemažai susijaudino. Jie padarė išvadą, kad pabaiga visiškai netinka ir yra kenksminga. Pabaiga yra tokia, kad tos novelės didvyris, šiaip "idealus" komunistas, nusivilia ir už tai yra įmetamas į kalėjimą, kur ir nusižudo...

Ištraukos iš Šolochovo knygos jau buvo dedamos sovietų spaudoje kelinti metai, o Pravda prieš porą savaitių perspausdino ištisą skyrių.

Iš tų ištraukų ir galima spręsti apie veikalo turinį, užuo-

mazgą ir finalą. Centrinė figūra arba romano didvyris yra Davydovas, komunistas, kurį partija iš miesto pasiunčia į kaimą, būti kolchozo pirmininku pačiomis ūkių kolektyvizacijos dienomis. Novelė arba romanas vystosi Dono krašte, — ten, kur pats autorius gyvena. Visi romano veikėjai yra Dono kazokai, kaip ir pats Šolochovas. Tų charakterių tarpe yra apščiiai sovietų valdžios ir kolektyvizacijos priešininkų. Davydovas susiduria su daugeliu ir didelėmis sunkenybėmis.

Be kitų bėdų, Davydovas išvelia į gana sudėtingą meilę.

Knygos pabaiga niekur neskelbta. Bet Maskvos rašytojai, kurie ją yra matę, sako, kad Davydovo gyvenimas baigiasi tragiškai. Per masinius 1930 metų valymus Davydovas yra suminamas sufabikuotais kaltinimais, ir kalėjime nusižudo. Davydovo galas yra panašus daugelio lojalių komunistų galui, visai toks, kokį ir pats Chruščiovas pavaizdavo savo slaptos kalboje komunistų partijos XX kongrese. Vis dėlto partijos cenzoriai pasakė autoriui, kad knygos galas yra per daug pesimistiškas. Socialistinis realizmas, jie tvirtino, reikalauja optimistiško galo. Jie patarė, kad Šolochovas tą pabaigą perrašytų. Šolochovas atsisakė.

Ta tylioji audra dėl Šolochovo vyko kaip tik tuo metu, kai viešai didelė audra siautė dėl Boriso Pasternako "Živago".

rodo, kad Šolochovo audra buvo ir pasiliko audra vandens puode, juo labiau, kad Šolochovas kaip ir jo praeitis rodo, yra iš daug valkstesnės medžiagos, negu Boris Pasternakas.

Šolochovas įstojo į komunistų partiją 1932 metais ir joje ištikimai pasiliko. Stalinizmo metus jis išgyveno gyvas iš dalies dėl to, kad mažai terašė, iš kitos — dėl to, kad dažnai ėjo į kompromisus. Jo kompromisai matomi jau iš to, kad jis gerokai suminkštino savo pirmosios novelės vėlesnes laidas, kur buvo aprašoma, kaip komunistų valdžia buvo užkarta Dono kazokams. O pačiame šaltojo karo įkarštyje Šolochovas kartkartėmis skolino savo plunksną ir diatribams prieš Jungtines Valstybes ir prieš prezidentą Trumaną.

"Dabar reikalai kiek kitoki", jis sako, "Kiekvienas mūsų rašo pagal savo širdies diktavimą, bet mūsų širdys priklauso partijai ir mūsų liaudžiai, kuriai mes savo menu tarnaujame".

Nepaisant to, Šolochovas yra tvirtas, laisvo, nepriklausomo

(Tęsinys 10-am psl.)

Dienų Skeveldros

1.

W. A. Zbyszewski str. "England Revisited" ("Kultūra" Nr. 5/139), tarp kita ko rašo:

"Man atrodo, kad kiekvieno politinio *déclin* pagrinde yra klaidinga tos šalies užsienių reikalų politikos prielaida, savo jėgų pervertinimas. Mūsų lenkų katastrofos šaltiniu yra įsitikinimas, kad galime egzistuoti potencijalaus konflikto su Vokietija ir Rusija būklėje".

Str. autorius aprašo vieną savo patyrimų "incidentą", kuris sudrumstė visą jo ligšiolinį galvojimą. Tai buvo 1925 m. Ans, kaip studentas ir kaip "Czas" karo reikalams korespondentas, dalyvavo lenkų armijos manevruose: Volyniuje (kavalerijos) ir Pamaryje (pėstininkų).

"Karo reikalų ministru tuo metu buvo Sikorskis, jaunas, žvalus, pasipūtęs, geltonais, prancūziško kirpimo, išblizgintais auliniais batais, ir mums, korespondentams, sudarydavo garbės ne paaiškinimais, bet savo rankos padavinėjimu. Manevrai truko 2 savaites: mes laktėme paskui Sikorskį, kuris niekad neatsiskyrė nuo prancūzo, berankio Gouraud, ir anglo, Ironside. Spaudos būstinės šefu buvo jaunas ir mandagus pulkininkas, Sikorskio aštrus šalininkas, Rowecki, vėlesnysis AK (pogrindžio armijos) vadas Grot. Buvo mielas, prieinamas ir kalbus, matydavomės kasdien. Ir kartą Pamaryje paklausiau jį: "Betgi pagaliau su kuo kariuomenė planuoja kariauti — su Rusija ar su Vokietija?" Atsimenu, kaip Rowecki pažvelgė į mane ne tiek su pasipiktinimu, kiek su nuoširdžiu nustebimu, kaip gi galima būti tokiu naiviu: "Kaip tai su kuo? Juk tai aišku, kad su abiem!" "Tuo pačiu metu?" — nusigandęs paklausiau. "O ką ponas galvoji?" — atkirto Rowecki."

Lenkai savo jėgas pervertino, o mes? Čia atsakymą randame, be kitų, ir pas T. Dąkantą (žr. "Karys" Nr. 6, 1959 m., str. "Modernaus karo archainė forma"):

"Kary istorija XIX ir XX amž. rodo daug pavyzdžių iš partizanų karo praktikos. Ispanai ir rusai prieš Napoleoną, balkanų tautos prieš turkus, Sacharos arabai prieš italus, būrai P. Afrikoje prieš anglus... Įsidėm-

tina, jog daug kur partizanai laimėjo, jų techninės priemonės buvo be abejo žymiai menkesnės, negu jų priešų, dažniausiai okupantų. (Toliau mano pabraukta! J. C.). *Man visiškai buvo nesuprantama, kodėl Nepriklausomaj Lietuvoj buvo taip griežtai draudžiama ne tik tokiam karui ruoštis, bet net kalbėti apie jį. Kai drįsau Petrėno leidžiamame laikrašty siūlyti pasirošti veikti prieš okupuotame krašte (1936 m.) straipsnyje "Jei kiltų karas", laikraštis buvo uždarytas".*

2.

Vienam Illinois valstybės (miestų nutylėkime) lietuviui dailininkui "realistui" į privatų jo albumą įrašau šiuos žodžius. Tekstas iš "Literatūros ir Meno" Nr. 29, 1959 m.:

"Man atrodo, kad dideliu tematinio paveikslo vystymosi stabdžiu yra kai kurių dailininkų nepakankamas domėjimasis netolima praėjusiu, jų atitrūkimas nuo nūdienio gyvenimo ir meistriškumo pilna to žodžio prasme stoka.

Reikia pastebėti, kad ir mūsų spauda kai kuriais atvejais, spausdindama meno teoretikų recenzijas apie parodas, orientuoja dailininkus neteisinga linkme. Pastaruoju metu spaudoje pasirodo recenzijos, kuriose į pirmą vietą keliamos "individualaus braižo" ir "meistriškumo" problemos, tuo tarpu apie naujo, socialistinio turinio ir formos vieningumą ir sąlygotumą jose kalbama mažai.

Beveik nerašoma apie turinio prioritetą prieš formą, pasitenkinant vien formaliais technologiniais kūrinių nagrinėjimo klausimais. Gal iš dalies todėl kai kurie tapytojai, dangstydamiesi savito braižo ir meistriškumo ugdymo priedanga, savo pastangas nukreipia ne kūrinių turinio raiškumui išskelti, o įmantriam potepio ir kolorito ieškojimui."

O dabar visai rimtai. Mano įrašytuosius žodžius sukūrė J. Vaitys, Dailininkų sąjungos Kauno skyriaus valdybos pirmininkas. Ans iš savo posto aukštybių toliau konkrečiai rėžia:

Kaune gyvenęs jaunas, gabus, gerai valdęs piešinį dailininkas V. Povilaitis pastaruoju metu sukūrė eilę Kauno peisažų. Kas gi būdinga

(Tęsinys 2-me pusl.)

DĖL KUN. A. MILUKO

kai kuriems jo paveikslams? V. Povilaitis, ignoruodamas tikrovę, neretai mėgaujasi imantriais potėpiais, ope-ruodamas dirbtinėmis ir išgalvotomis spalvomis. Jis neieško esmės, turinio, o pasi-tenkina "saviška" atliki-
mo forma (panašių ir žy-
miai tobulesnių atlikimo
formų jau seniai yra pasie-
kę kai kurie Vakarų daili-
ninkai formalistai).

Dar toliau rimčiau:

"Gera, kad V. Povilaitis
daug dirba, tačiau dėl savo
darbo kryptingumo, mano
supratimu, jis turėtų rimtai
pagalvoti, o jam padėti pri-
valo tapytojų sekcija. Bloga
yra dar ir tai, kad jis nenori
priimti savo atžvilgiu kriti-
nių pastabų, kaip parodė
jaunųjų dailininkų kūrybos
aptarimas.

Panašiais keliais kol kas
klaidžioja Silkaitis, Gaide-
nis ir kai kurie kiti Kauno
jaunieji dailininkai."

Vaitys savo "pamokslą" bai-
gia tokiu visai bičiulišku ški-
cu:

"...porą žodžių norėčiau
pasakyti apie Kauno daili-
ninkų materialinę bazę. Kau-
ne visai nevykdomas Minist-
rų Tarybos nutarimas —
įrengti dailininkams dirbtū-
ves statomų namų mōsar-
došė. Iš daugiau kaip 120
Kaune gyvenančių dailininkų
tik nežymi dalis aprūpinta
dirbtuvėmis. Dailininkai
S. ir F. Ušinskai, dirbą de-
koratyvinių ir buitinių dir-
binių srityje iš vitražinio
stiklo, jau antri metai
bergždžiai varsto įvairių
Kauno įstaigų duris, tikėda-
miesi gauti patalpas, kurio-
se būtų galima įsteigti nors
mažą eksperimentinę kūry-
binę dirbtuvę."

J. Cicėnas

**CHICAGOS SVARIAUSIAS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS**
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
43rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Nauja mōstis ir tabletės atnaujina
viltį kenčiantiems nuo
Arthritis - Rheumatism
Ši nauja kombinacija, AMERPOL
skubiai palengvina sanarių uždegimo
sukeltą skausmą, paraudimą ir suma-
žina skaudančių raumenų sutinimą,
kurį sukelia arthritas ir reumatizmas.
Mōstis, 98c. Tabletės \$3.50 pas Jūsų
vaistininką.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Pristatymas greitas ir ga-
rantuotas. Pas mus galima
pirkti medžiagų, laikrodžių,
odos, parkerių ir t. t.

OVERSEAS CARGO COMPANY

514 W. PERSHING RD.

Chicago, Ill. Tel. OA 4-9079.

Vedėjas P. Nedzinskas

Liet. enciklopedijos XVIII yra
įdėtas ilgokas straipsnis apie
kun. Antano Miluko (1871—
1943) gyvenimą ir jo nuveiktus
darbus. Gale straipsnio nurody-
ta iš kur tos žinios semtos. Bet
ten nėra suminėta "Vienybės
Lietuvninkų" laikraščio, kurio
laikiniai būta kun. A. Miluko re-
daktoriaus ir ten nesužymėti
tie "Vienybės Lietuvosninkų" me-
tai ir numeriai, kur buvo paties
kun. A. Miluko arba apie jį patį
rašyta. Tie nutylėti šaltiniai
daugiau įneša šviesos apie kun.
A. Miluko asmenybę ir kai kuri-
uos jo darbus.

Kun. A. Miluko būta šakotos
asmenybės, nenuoramos, fanati-
ko, nepakantaus ir gal daliniai
nesugyvenamo žmogaus. Su-
prantama, tos neigiamybės nė
kiek nesumažins jo nuopelnų kul-
tūros dirvai paliktų. Gal dar
juos labiau paryškina ir nusa-
ko, kokiose nepakantos kupino-
se sąlygose anuomet mūsų atei-
viams teko varyti pirmas savos
kultūros dirvoje vagas. Taip
pat iš ten tilpusių žinių atrodo,
kad A. Milukas iš Seinų kun.
seminarijos pats pasitraukė ar
buvo pašalintas ne už lietuviybę,
bet už norą ar kėtinimą apsi-
vesti. Mūsų ateivijos senoje
kartoje, kuri dar prisimena kun.
A. Miluką ir kam iš jų teko su
juo kartu dirbti arba sustikti,
yra susidėjusios skirtingos nuo-
monės apie jo nuopelnus lietu-
vių ateivijai ir apie jo asmeny-
bę. Yra rašoma ar jau baigiam-
ma rašyti kun. A. Miluko veika-
las apie jo nuveiktus darbus
ir apie jo gyvenimą. Dar tai
knygai nepasirodžius, jau spau-
doje (Vienybėje) būta protestų,
kad esą tas darbas pavestas ne
tam, kas galėtų bešaliai jo dar-
bus įvertinti ir jo gyvenimą ap-
rašyti.

Tad Liet. Enciklopedija bū-
tų geriau patarnavusi, jei būtų
nurodžiusi visus šaltinius, iš
kur galima pasemti teigiamų ir
neigiamų žinių apie kun. A. Mi-
luką.

Štai 1907 m. "Vienybės Lie-
tuvninkų" Nr. 13 yra įdėtas
straipsniukas, kur daug sumi-
nėta žinių apie kun. A. Miluko
darbus ir jo gyvenimą.

Cia tą str. atspausdiname iš-
tisai, netaisydami ano meto var-
tojamą spaudoje lietuvių kal-
bos. Ir ta kalba nusako, kaip
toli dabar yra pažengusi lietu-
vių ateivija ne vien tik spaudos
srityje, bet iš dalies (deja, tik
dalies) tarpūsavių santykiavi-
muose.

Str. redakcinis, užvardintas
"Kunigo Miluko santykiai su
Vienybe" pusl. 164.

"Žvaigždės" Nr. 2 patilpo
straipsniukas "Vilniaus žinių"
progresyviški redaktoriai beka-
riaudami su dvasiškija privedė
laikraštį prie bankroto. Pasi-
taisymui — gi dienraščio finan-
sų P. Vileišis turėjo pakviesti
redaktorių kun. Juozą Tumą.
Panašiai padarė keli metai at-
galios ir "Vienybės L." leidėjai.
Apvilkę laikraštį bedievybės rū-
bu nusibaidė mazne visus sa-
vo skaitytojus-katalikus ir turė-
jo šauktis kunigų pagalbos, kad

anuos jiems pagražintų. Tuo-
met kun. Milukas (buvo dar
kleriku) užėmęs redaktoriaus
vietą išgelbėjo "V. L." nuo ban-
kroto. Sulyg — bet vienybinin-
kai atgavo savo spėkas, laikraš-
tį ir vėl įdavė į prieštikiybės
vėžes".

"Žv. Nr. 5 peržvalgoje redak-
torius vėla nubara "Vienybę"
pats save išgarsindamas, tokiu
būdu, kada buvo kun. Milukas,
joje buvo ir mokslo ir literatū-
ros ir politikos straipsniai, bet
kun. Milukui nuo jos atsitrau-
kus, Vienybė pavirto vien į ple-
palų, šmeižimų ir plėšimus ar-
tymui šlovės laikraštį".

Tai-gi kunigas Antanas Mi-
lukas savo laikraštyje "Ž-dėje",
girdamas save, nupeikia Vieny-
bę už šiuos dalykus:

1. Vienybė buvo bedieviška.
2. Vienybei grąsė bankrotas.
3. Kun. Milukas ją išgelbėjo
nuo bedievybės ir bankroto.
4. Kun. M-kui atsitraukus,
"V-bė" vėl įstojo į "bedieviškas
vėžes".

5. Kun. Milukas sakosi buvęs
gabiliausias "V-bės" redaktorių.

Ant šitokių savo paties išsi-
gyrimų, žinoma, verta tik nu-
sijuokti ir daugiau nieko. Ir bū-
tume nepaisę ant to, jeigu kun.
Milukui būtų užtekę vieno ki-
to būti didžiu, garbingu, paže-
minant savo... artymą — "Vie-
nybę". Bet jis nė iš šia, nė iš
tę, be jokios progos, atsikar-
totinai užpuolė ant "Vienybės"
melo ginklu. Todėl, kaip Nr. 7
prizadėjome parodyti kun. M-ko
santikius su "V-be", dabar tai
išpildome, surinkę aiškius ne-
sumušamus faktus; kuriuos čia
parodysime pagal viršui padė-
tis punktus.

1. Prieš A. Miluko pristojimą
prie "Vienybės" pastaroji ne-
buvo bedieviška. Joje tuo —
kart nebuvo nė vieno straipsnio
netik prieš Dievybės dogmą, bet
ne prieš kitas tikėjimo formas.
Netik prieš tikėjimą "V-bė" tuo
— kart nėjo bet net klerikaliz-

(Tęsinys 8-ame pusl.)

STANKUS Construction Co.

Atlieka statybos planavimo darbus
gyvenamųjų ir prekybos pastatų.

Jūsų pasirinkimui turime virš
300 standartinių projektų.

Ofiso ir namų telefonas:

PROspect 8-2013

7403 So. Western Ave.
CHICAGO 36, ILL.

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda

ZEMA KAINA

R. ŠERĖNAS

2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

IŠ TOLI AR IŠ ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir
tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lituanica Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: FRontier 6-1882

GRADINSKAS

1960 METŲ TV APARATAI

išsimokėtinai. — Priimam senus.

RADIJAI, FONOGRAFAI,

VOKIŠKI APARATAI

PARDAVIMAS IR TAISYMAS.

J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.

FRontier 6-1998

Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki
penktadienio 10—11 val. ryto

Šeštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto

VAKARUŠKOS: pirmad. 7 val. v.

Tel.: HEmlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

MOVING **APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS** **MOVING**
IŠ TOLI IR ARTI
Mūsų dideli traukai - Mūsų laisvi kraustymo kronkiai
Šių metų patyrimas - Pigus ir sažiningas patarnavimas
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69th Chicago 36, Ill. Tel. WAlbrook 5-9209

**VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO
IR LITERATŪROS ŽURNALAS
DARBAS**
kritiškai stebi mūsų išeivijos, Lietuvos ir viso
pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią pro-
vinciališką tradiciją DARBAS stato humanis-
tines vertybes ir kūrybiškai šviežią žodį.
5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.
Ligi 1958 metų pabaigos iliustruotą trimėne-
sinį žurnalą D A R B A galima užsis-
kyti sena kaina: \$2.00 metams, \$5.00 trejiems
metams; studentams \$1.50 metams. Paskiras
numeris 75 centai.

J. VLKS.

P. ORINTAITĖS "TAFILĖ NUO KRAŽANTĖS"

Petronėlė Orintaitė Baigmės žodyje sako, kad "Tafilė nuo Kražantės" buvo baigta rašyti 1940 m. gegužės mėn., o birželio pradžioje buvo įtraukta į Sakalo bendrovės išleisimų knygų sąrašą. Deja, raudonųjų banga iš rytų daug ką nušlavė, pasiskandino Lietuvoje. Karas ir jo įvairių įvairiausių pasėkos; grumtynės tarp vilčių ir nusivylimų bei priverstinas milijonų žmonių išvietinimas; tie ir kiti pergyvenimai daug ką pakeitė. Ir tas tirstas įvairiais pergyvenimais laiko tarpsnis lyg ir pailgino gyvenimą — atrodė praėjo mažiausia pusšimtis metų.

Čia P. Orintaitė tame Baigmės žodyje sako:

"Todėl . . . Tafilėje . . . "vaizduojamas laikmetis liko toli — lyg kirste atkirstas iš mūsų gyvenimo. Jis mums tėra kaip peisažinis istorinės praeities gabalas.

"Ir visi tie neramūs laikai, ir dabartinės dienos, per kurias tebežengiame su likiminiu trapumu, lyg eitume siaura ašmenų briauna — pakeitė ir mano žvilgsnį į šį veikalą. Anas manasis AŠ, kuris tada kūrybiniu įkvėpimu jautriai išgyveno jaunutės iš žemaitijos laukų savotišką tragediją — per šiuos istorinių pervartų laikus buvo su naikintas. Ir šis kūrinys man dabar svetimas, kai ir ta būseną, kuria jis buvo kurtas.

"Taigi šios apysakos autorias jau nebėra. Jį užklojo, lyg kapų velėna, ilgi sunkių slogučių metai". . .

Tai giliai išgyventi, gerai apgalvoti autorės žodžiai. Jie skatinančiai veikia pasisakyti.

Suprantamas autorės pasisakymas, kad Tafilė pasilikusi kažkur toli ir autorei svetima. O Lietuva už jūrų marelų prisiminimuose tokia miela. P. Orintaitės eilėmis tariant:

Sventos dirvos žemaiti-
/joj—
Karžygių čia dulkės dūli,
Pilkalnių velėnų sijos . . .
Kai mūs sentėviai vikingus
Kovė medžio kalavijais,
Pėdos apžadu sustingo,
Ir tos žaizdos — ar užgijo?

O čia prisiminimuose neišdildomai tūno smaguriautoja Tafilė - Filka ir puotaujanti miesčionija. Negi tą viską išbrauksi iš praeties? Gali tik trumpam pamiršti.

Tafilė! Tafilė augusi sveikoje kaimo aplinkoje ir darbščioje šeimoj. Tiesa be tėvo . . .

Baltraus, jau prieš dešimt
/metų
Jaunas kūnas sudūlėjo —
Liko kaulai prie Karpatų
Kapą garbsto vien tik vė-
/jai . . .
Verkė kūdikis mergaitė
Toj pastogėje šiaudinėj,

Ir saulėlydis pašlaitėj
Našlę vienišą ramino . . .
O nepriklausomos Lietuvos
kita varsa prašvito.

Perka radijus kaimynai,
Iš Detroito žodį skaito:
Gal saldesnė ten tėvynė,
Negu čia skurdžioj pašlai-
/tėj?

Vienas į šiaulius pakilo,
Kits į Rygą, garsų mies-
/tą . . .

Gundo paskalos Tafilė —
Gal ir jai — sparnus iš-
/tiesti?

Ir žiupsnį mokyta panelė Tafilė pasuko į miestą, negi purvą bristi, argi gali? Ir tai jaunystei, svajonių - svajučių kupinai, P. Orintaitė padėta tokį sumest posmą:

Ei, jaunystėle, žvaigždžių iš
/pinta!

Atvira širdžia — į pasaulį pla-
/tų!

Vidurdienio saulę saujom išda-
/lintum!

Būrėm nuplasnotum, lyg balta
/regata!

Ažuolų viršūnėm sakalai nus-
/krieja,

Raibas vieversėlis danguje čil-
/vena . . .

Kvimpa šieno lankos, dobilai
/baltieji,

Mėnesienoj — dainos apie lai-
/mės žemę . . .

Kiltum, pakiltum — volunge
/sparnuota!

Guodžia tau sielą gintarinės
/gaidos . . .

— Bijūnelio širdį niekam nepar-
/duoti!

O keliai takeliai — žaliai rūtai
/klaidūs . . .

Ir pakiltų ir bijūnelio širdies
neparduotų ir keliai takeliai ne-

būtų klaidūs, jei šalies vidaus gyvenimas normaliai banguotų. Atsiminė jau pavėluotai:

Ir Tafilė vargu būtų buvusi smaguriavimų galutinai parblokšta jei Lietuvovje gyvenimas būtų ejęs, kaip jis bangavo nepriklausomybės metų pradžioje. Deja, tautai smurtu buvo primesta dirbtina santvarka. Tos santvarkos dėka, jaunimas galėjo slinkti vienu jam nurodytu takeliu į žalią uniformą įsivilkęs.

Jaunimas neturėjo sveikos ir laisvos aplinkos ir jis negalėjo reikštis, kaip dera sveikam, brandžiam, kaimo aplinkoje išaugusiam jaunimui ir kaip jaunimui visuomet ko nors naujo siekiančio atvira širdžia — į platų pasaulį.

Vadistinei santvarkai šalyje įsigalėjus, miestuose susidarė progos kaip kam lengvai pralobti. Pralobti tik landumu, pataikavimu, bet ne darbu, ne proto apsukrumu. Kas lengvai pinigą prasimanė, tie ir jį lengvai leido kartu su Filkomis, kuriuos:

Biro lapai balto klevo,
Niūriai ošė jovarai . . .
Tu - sudiev kažkam tarei . . .

Atsiminsi dar nekartą —
Linko gluosnis prie pat vartų,
Verkė močia mylimoji,
Senas Rudis kažko lojo . . .
Ir sudiev kaimui tarus — at-

Atsimenu, žadėjau moky-
/tis —
Pikantiškos studenčių kepu-
/raitės!
Bet knygą kalt — išters tik
/vokietis!
Perdaug kartus diplomų kra-
/tis . . .

Ir tuoj:
Pašte tarnybą prirodijo,
Protekciją pirkau mylavi-
/mais:
Alga tau — vien vyro žodyje,
Tai meilę miestiską ragau-
/ti lavinies . . .
Ir štai jaunos mergos svai-
ginimasis:

Jaunos mergės, puošnios po-
nios, —
Vynas taurėse raudonas —
Vakarais . . .

Restoranas, kabaretai,
Atlošiniai kabinetai —
Paslapčiais . . .
Ei, tą dūksmą nežabotą —
Šėlti, svaigti, nesustoti
Lig ausros!

Sutemoj saldus šampanas —
Blėsta širdys restoranuos,
Kol valios . . .

Ir tie protekcijomis pralobu-
sieji viliojo tas iš kaimo atvy-
kusias mergužėles mokslo ieš-
(Nukelta į 4 psl.)

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINI!

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra lai-
kas tinkamai
įrengti savo
namą vasarai
ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

Pranešame taupytojams, kad nuo
1959 metų liepos mėnesio 1 dienos
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
vsiems už taupomus pinigus moka

4%

Partrauksime jūsų pinigus iš kitur,
jei atnešite savo banko knygutę.
PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!

2202 W. Cermak Road - Chicago 8, Ill.

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. Tel.: VI 7-7747

ESAME BIZNYJE JAU 54 METAI.

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 ryto iki 5 val. popiet. Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vak. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. popiet. Trečiadien. visai neatidaroma.

(A'kelta iš 3 ps.)

koti. O čia dar dailus veidukas.
O jei dailus veidukas:

Sako, jei dailus veidukas,
Pinigučiai godžiai sukas:
Šokoladai, apelsynai,
Pasivėžinti vadina —
Vis apmoka!

Knygos buvo padėtos į šalį.
Nebuvo tos aplinkumos, kuri
būtų skatinusi per kiauras nak-
tis "ant knygos rymoti". Jauni-
mas buvo visiškai nustumtas
nuo visuomeninio gyvenimo.
Monopolinėmis teisėmis veikė
šalyje vienintelė politinė parti-
ja, kurios vado parinktieji su-
darė ir vyriausybę. Jaunimas
atsidūrė akligatvyje. Šalies
ūkinis gyvenimas ir kultūra ki-
jaunimas — visuomet kupinas
ajunimas — visuomet kupinas
energijos, putojaš. O kaip nėra
kaip ir kur prasiveržti — pra-
deda rūgti. Kai nieko nėra kito,
kas skatintų veržlumą siekti ge-
resnio, pagalvoti apie savo ir
savo šalies ateitį — sąžinė su-
rambėja.

Tiesa, kaip kada:

Užėdavo kartkartėmis toks ne-
rimas,
Lyg — motiną pasmaugus savo
rankom . . .
Ak, Viešpatie, koks purvinas
gyvenimas —
Gomoros nuodėmę kasdien į
dugną lenkiam . . .

Sugrižk, sugrižk, jaunatvė, pie-
voj želdinta,
Kvapi, kaip diemedis, tyra, kaip
močios maldos!
Parklupsiu gėdoje savęs pakal-
tinti —
O gailiai žūsta siela, purvinai
nugeltus . . .

Bet tai būta tik akimirų, lai-
kinų prablaivėjimų ir jų metu
— kaip užburtame rate. Išėjties
jokios. Ir teliko:

Ieškosiū vyro, kad ir pilvo-
to!

Pašte tarnauti, oi, nusibodo!

Bet vedybos painus dalykas.
Painus dalyką ypač Tafilėms
virtusiomis Filkomis. Mat:

Jauni studentai
Plastiškai šoka,
Tušti kišeniai —
Ar apsimoka?

Kariški frantai
Užkulniai tauška,
Bet gal nė centė
Nėr tėvo laišku . . .

Kas, kad plunksnuoti
Kaip kalakutai,
Jeigu pro gerklę
Visa praputo . . .

Ir taip visus galimus jauni-
kius Tafilė išposmavus pasiren-
ka:

Kas bus pinigėlių
Banke susikrovęs?
Tai nužiūrėjau
Poną iš Bendrovės.
Gal šimtus mylėjęs,
Gal širdis apstingus,
Kai pakaušis plinka —
Vyras bus pratingas!
Lai savo Bendrovėj
Pinigėlių pila.
O, lengvai mokėsiu
Mulkinti tą žilį . . .

Na ir mulkino iki jį praganė
ri vienintelio savo sūnelio ne-
teko.

Tau kas vakaras kaip šven-
/tė —

Senio žilio turtai platūs,
Niekad niekam galvą lenkti,
Ir nuo rūpesčių atpratus.

Žvilga šlaunys krepstatinuos,
Kvepalais krūting laistai,
Šoki tango su blondiniais,
Gatvėj pesčiomis nevaikštai..

— Oi sakyk, miela Tafilė —
Šiandien poniškai tu — Filka!
Ar pamirši sodžiaus šilą?
Balto klevo nepasiilgai?

Ten, ta mėlyną padangę —
Siela vyturiu plevena . . .
Rausta rozės paliai langą —
Tavo tėviškė nuo seno.

Taigi, tavo tėviškėj paliai
langą visa kaip buvo. Ji miela,
graži ir maloni. Deja, toji ne-
lemta Tafilė - Filka. Bet ar ji
mirė? Kas be jos? Ir Lietuvoje
ir už jos sienų ir už vandenynų
Tafilė įkandin mūsų seką. Ji gy-
va ir nūnai Lietuvoje, tik prisi-
taikiusi prie kito gyvenimo apl-
inkos tebesmaguriauja. Už atė-
jūno kad ir pilvoto išteka, o su
kitais, raudonaisiais piniguo-
čiais ūžia. Deja ir dabar pa-
vergtroje Lietuvoje geros sąly-
gos Tafilėms tarpti — viena vie-
nintelė neklaidingoji monopoli-
nėmis teisėmis veikianti politi-
nė partija, jos priešakyje ne-
klaidingas vadas, visais diriguo-
jantis. Ir dabar Tafilė raudonu-
jų ponų glamonėjama, kaip
anuomet:

Kresnas fabrikantas tavo šleifą
/glosto,

Išdidus ministras delnelius bu-
/čiuoja . . .

Tu — kaip jūrų deivė deimanti-
/niam soste

Suvaldai kentaurus piršteliu
/mažuojul

O čia. JAV ar nesutinkame
Tafilijū. Ar kitur jų jau nesama?

Gal tarp jų skirtumo esama
tik tokio, kad demokratijos ša-
lyse Tafilės ir jų gerbėjai atsi-
randa iš išsigimančių tarpo su
kuriais ir kuriomis neretai turi
reikalo gydytojais psichiatrai.
Panašu, kad ir Petronėlės Ori-
ntaitės pavaizduota lietuviškoji
Tafilė didžiosios nelaimės apni-
kusi prarado sveikos asmenybės
būseną, nes ji:

Ir braido pabarėm
Pamėkliška klaikūnė
Ir klausia vis:
— Tai kur dabar man ei-
/ti?

Pasmaugiau motiną
Ir vienturtėlį sūnų . . .
O šičia aš buvau kadais —
Dora mergaitė!

Tikrai, nebūtų nuostabu, jei
Tafilė būtų nuvesta į Kalvari-
jos ligoninę. Tuomet bet pasi-
teisinimas būtų, jog Tafilė iš
kelio išvedė ne vien tik nelemta
Lietuvos vidaus gyvenimo susi-
dėjusi aplinka. Ji ją tik skati-
nantiškai veikė, o jos asmenybės
jau iš seno tūnojo būsimą psi-
chiatro gydytojo klientę. O jei
ne toji aplinka, gal Tafilė pati
būtų tapusi gydytoja. Jei ne gy-
dytoja, tai gal šiaip dora mote-
rėlė, nors senatvėje būtų miru-
si atitinkamoje ligoninėje. Kas
ten žino? Gyvenimas toks dide-
lis ir painus, jog sunku jo vi-
sose laktose susivaikyti. Gerai,

kaip atsiranda kas ne tik moka
įžiūrėti į žmogaus visatos gel-
mes, bet ir pastabus įžvelgti tą
margąjį, painiai surazgytą gy-
venimą ir kas yra gabus tai vie-
naip ar kitaip aprašyti — mums
padėti gyvenimas ir žmogus ar-
čiau pažinti.

Petronėlės Orintaitės "Tafi-
lė nuo Kražantės" jei ir kas mū-
sų apie ją girdėjo ar net su Ta-
file gyvenime susipažino, bet
štai P. Orintaitė ją ir jos apl-
inką mums gyvai, vykusiai pa-
vaizdavo. Tik gal bereikalingai
ji ir tą veikalą iliustravusi B.
Vilkutaitytė - Gedvilienė Tafilę
paklupdė ant kelių prieš savo
vyrą ir paguldė ją ant jos mo-
tinios kapo. Kokio vargo ar ne-
laimių, suimtas ar nusikaltime
prisipažinęs lietuvis ar lietuvis
savo pergyvenimų, skausmų,
liūdesio ar kančios nemėgsta
atitinkamais veiksmais — ske-
ryčiojimais ar žodžiais reikšti.
Ir tada, jis ar ji galutinai ne-
praranda savęs, lyg neišsizada
savo išdidumo. Trumpai, kuk-
liai jis ar ji galvą nulenkęs pa-
sakys: esmi kaltas! O kas jau
slypi už tų pasakytų žodžių, tai
jo ar jos pergyvenimų reikalas.
Jei jis ar ji ašarų nesuvaldo ir
galvą užvertęs, tai jos, tos aša-
ros be vaitojimų laša žemėn ar
ant veido nudžiūsta. Taip,
prieš motinos kapą Tafilė galė-
jo atsiklaupiti ir vieniša ten il-
gai tūnoti, lieti graudžias aša-
ras ir jos galėjo nesuvaldomai
varvėti, net galėjo Tafilė tuo-
met kalbėti, raudoti, bet rau-
doti sau, nepasaliaičiui — nie-
kam nematant ir negirdint.

Čia rašas, pirmojo pasaulinio
karo metu, mobilizaciją paskel-
bus, matė Vilkaviškio stotyje
motinas, žmonas ir vaikus pa-
lydint savo artimuosius į karą.
Vieni ir kiti stovėjo kaip suak-
menėje, nebuvo girdėti raudų
žodžiais palydėtų. Byrėjo aša-
ros. Byrėjo ašaros vienu ir ki-
tu, bet jos byrėjo be žodžių, vai-
tojimų, be rankų laužymo ar
puldinėjimo ant žemės.

Jau gerai anuomet tam karui
įpusėjus, čia rašas matė Volgos
vienaime uoste moteris ruses
palydint mobilizuotus savo vy-
rus ar vaikus. Tai būta tokio
kliksmo, koks sunku įsivaizduo-
ti. Kas virto jų ant žemės, ją
rankomis draskė. Kas ranko-
mis skeryčiojo, kam tai grūmo-
jo. O kaip laivas su mobilizuo-
tais nuo kranto pajudėjo, tai
buvo tokių kas šoko net į van-
denį tiesiog beprotiškai kly-
kiant. Tai buvo klaiku žiūrėti,
bet negraudu. Vilkaviškyje ir
čia rašančiam tekėjo ašaros, te-
kėjo jos neujučiomis — mobili-
zuotų tarpe artimų nebūta.

Petronėlės Orintaitės "Tafilė
nuo Kražantės" 110 puslapių
eilėmis rašytas kūrinys išleis-
tas bičiulių būrelio. Tiražas tik
500 egz. Spausdinta Argentino-
je 1959 m. Laiko spaustuvėje.

Prasmingai knygą iliustravo
B. Vilkutaitytė - Gedvilienė.

RASTA NEPAMESTA

"...jos veidas ir atlasas
kaklas buvo nudegę bronzi-
ne spalva. Truputėlį smuk-
telėjusi žemyn tamsi palai-
dinukė buvo atidengusi tarp
stambių, išsukiančių krū-
tų gilų, tamsų griovelį."

Oho, kur taip rašoma?! Bū-
čiau kone demagogas, jei te-
tarčiau, kad Tėvų Marijonų
leidžiamame dienraštyje. Čia
pirmon eilėn klausimas: —
kas taip ("tarp stambių, išsau-
kiančių krūtų") rašo? Ogi, ko-
lega Vyt Alantas (žr. "Tarp
dviejų gyvenimų", 1959, 8, 22
d. atkarpą). Visų pikantiš-
kiausia čia yra tai, kad V.
Alantas, kaip žinome, puolė
("frontine ataka") A. Lands-
bergį už "5 stulpus turgaus
aikštėje," kad ir kad ir t. t. ir
t. t. Eilinis skaitytojas gali pri-
eiti išvadą, kad romanas "Tarp
dviejų gyvenimų" yra lyg ir
koreferento žodis, atseit — ši-
taip rašytina, o ne kitaip . . .

Ak, antra grįžus, būdavo sa-
koma, kad "Ewig weibliche",
pasirodo, kad esama ir . . . am-
žinaf vyriskų probelemų, ku-
rios vaidenasi nepaisant pro-
fesijos, religijos, luomo, rasės,
amžiaus ir kontinentų skirtu-
mo . . .

De Guonis.

Kongreso knygyne

36,900,000 dalykų

Washington. Kai 1800 me-
tais buvo įsteigtas Kongreso
Knygynas (Congress Library),
jis turėjo 740 knygų, kurios
buvo sudėtos dėžėse Kapitoly-
je, bet neturint bibliotekininko
nebuvo kam knygas net iš
dėžių išimti.

Šiandien tas knygynas uži-
ma du didelius pastatus su 36
akrais grindų erdvės, 250 my-
lių ligumo lentynų, 36,900,000
įvairiausių spaudinių ir 2.500
tarnautojų, ir reikalauja trečio
pastato, kurs būtų didesnis už
pirmuosius du.

Knygynas daro milijoning
knygų ir kt. spausdinių apys-
kaitą. Pvz. pernai gavo 4,511,-
647 dalykus, bet į lentynas pa-
sidėjo "tik" 787,280, gi 5,360,000
skaitymų medžiagos dalykų
perleido kitiems knygnams.

Knygyne šiuo metu yra 11,-
411,475 tomų vekalų įvairiau-
siais klausimais daugybėse
svetimų kalbų. Čia yra ištisa
caro Nikolajaus privati biblio-
teka, 5,040 tomų kinų encik-
lopedija, ir tp. Knygyne yra
1,500,000 knygų ir pamfletų
moksliniais klausimais, 15,600,-
000 rankraščių, jų tarpe Jeffer-
sono Nepriklausomybės Dek-
laracijos pirmasis juodraštis,
2,300,000 žemėlapių ir 121,800
judomųjų paveikslų filmų,
přadedant pačiu pirmuoju
"Fred Ottis Sneeze" iš 1894
metų. ,

"NAUJIENOS" KIEKVIENO
DARBO ŽMOGAUS
DRAUGAS IR BICIULIS.

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, SEPTEMBER 5, 1959

NAUJIENOS

SIŪLO APLANKYTI

KARIBU JŪROJ

ESANČIAS GRAŽIAUSIAS

PUERTO RICO KŪBOS JAMAİKOS DOMINIKONŲ ir HAITI SALAS

Praleiskite 15 dienų atostogas, pamatysite pasakiškai gražių gamtos vaizdų, pasimaudysite tropikų vandenyse ir gerai pailsėsite. Į salas skrisime lėktuvais, salose važinėsimės automobiliais.

Ekskursiją organizuoja
lietuvio vadovaujama

WIDE WORLD TOURS, INC.

Štai kaip praleisime 15 malonių dienų

SĖSIM Į LĒKTUVĄ CHICAGOJ

Sėsimė į vieną didžiausių United Air Lines lėktuvą Chicagoje ir skrisime tiesiai į New Yorką, kur turėsime pakankamai laiko didmiesčiui apžiūrėti. Rytinių pakraščių ekskursantai galės atvykti tiesiai į New Yorką. Lygiai 12 valandų nakties New Yorke sėsimė į American World Airways arba į Eastern Air Lines lėktuvą, kuris per naktį mus nuneš į Puerto Rico salą, San Juan miestą.

Puerto Rico saloje, daugelio vadinamoje Atlanto Havajais, mus pasveikins malonus pietų vėjelis, o visą kelionę lydintieji vadovai nuves į viešbutį. Turėsime ištisą dieną pasidžiaugti miestu ir Condado paplūdimyje liliojančiais Karibų jūros pakraščiais. Savo laiku ispanų karys Ponce de Leon tas vietas pavadino Jaunatvės Saltiniu, nes ten jis geriausiai pailsėdavo ir atsigaudavo.

Automobiliais palydovai mus pavežios po miestą ir parodys kiekvieną vertingesnę San Juan vietelę. Pusdienis bus paskirtas El Morro ir San Cristobal tvirtovėms ir senamiesčiui apžiūrėti. Pamatysime Kolumbo paminklą, Ponce de Leon kapą ir pavaikščiuosime po Santurce ir Río Piedras priemiesčius.

Iš ten Clipper lėktuvu nuskrisime į istoriškąją Santo Domingo salą, kuri šiandien vadinama Dominikonų Respublika. Iš aerodromo vyksime į hotelį, kur porą dienų būsimė aprūpinti visais patogumais, įskaitant ir maistą. Automobiliais pavažinėsimė po Ciudad Trujillo miestą. Turėsime progos pamatyti pačią seniausią Naujojo Pasaulio koloniją, įsteigtą 1495 metais. Pamatysime Diego Kolumbo, Kristoforo sūnaus, tvirtovės stiliaus namus, dar gana stipriai atrodančius. Iš šio pastato ispanai kolonizavo Kubą ir Puerto Rico, nukariavo Meksiką, ištyrė Panamą ir užkariavo Peru. Ten pamatysite Amerikos atradėjo Kristoforo Kolumbo kapą.

Vėliau lėktuvu skrisime į Haiti salą. Iš lėktuvo turėsime progos stebėti pasakiško grožio salą Hispaniolą. Praskridę pro paskutinę kalnų grandinę, pasieksime Port-au-Prince, Haiti sostinę, turinčią nepaprastai romantišką ir neramumų pilną istoriją. Šioje malonumų pilnoje saloje ir šiltuose pakraščiuose vandenyse praleisime 3 dienas ir 3 naktis. Pirmą dieną apžiūrėsime įdomesnes Port-au-Prince vietas, garsią Geležies Rinką, puikius Parodos rūmus ir laukus, karaliaus Kristoforo buveinę, vergų Petion ir Dessalines vadovaujamų karo dalinių slapstymosi vietas, iš kur buvo užpildinėjama Napoleono armija. Haiti paslaptys ir keistenybės šimt-

mečiais vilioja keleivius. Turėsime progos pamatyti tų paslapčių paslaptis.

Vėliau seks didžiausias Jūsų gyvenime susijaudinimas. Kiekvienas esame girdėję apie senovės Dievą Vudu, pradžią gavusio Afrikos Kontinente, Juodosios Magijos šalininkų tarpe. Vudu ieškojimas Karibų jūros pakraštyje stovinčio miesto kvartaluose sukelia didžiausių išgyvenimų. Tas nuolatinis, hipnotiškas ir gudus Afrikos bugnų ūžimas susilieja su naktimi, ir mes, užsidegę žibintuvus, nejučiomis prisijungsimė prie vietinių gyventojų ir kartu su jais ieškosime Vudu. Susidarys įspūdis tarytum mes patys būtume patekę pačion Juodosios Afrikos gilumon.

Iš Haiti sidabrinis lėktuvus nuneš mus į Jamaiką, Britų Vakarų Indijos koloniją. Aerodrome būsimė pavaišinti vietiniu punšu, o vėliau vyksime į viešbutį, kur apsistosime porai dienų. Sekančią dieną vyksime į Kingston, aplankysime pajūrio vietas, kur Kolumbas pirmą kartą nuleido inkarą. Tai nepaprasto tropinio grožio sala. Sustosime garsiajame Hope Botanikos Sode ir pasigėrėsime nuostabiomis orchidėjomis. Ispanijos miesto keliu pasieksime senovinę rinką ir aplankysime kiekvieną įdomesnę seną pastatą.

Ryto metą lėktuvu turėsime progos pamatyti puikius kalnus, pašlaites ir slėnius nuolat žaliuojančios Jamaikos. Praskridę krioklius ir džiungles, pasieksime Montego įlanką, kurioje ilgas kovas vedė anglai, ispanai ir vietos gyventojai, ir kuri yra šiandien pati gražiausioji vasarvietė Vakarų Indijoje. Jamaikoje praleisime dar dvi dienas viešbutyje, kuriame gausime maistą. Montego įlankoje turėsime progos pasišildyti saulėje, pasimaudyti ir pailsėti. Kas norės, galės užsukti į angliškas krautuves ir pasirinkti vietos pirkinį.

Sekančią dieną lėktuvu pasieksime Kubą — Antilų salyno perlą. Trumpai sustosime Camaguey miestelyje, o vėliau skrisime tiesiai į Havaną — Naujojo Pasaulio Paryžių. Automobiliais mus nuves į hotelį, kur yra visi moderniausi patarnavimai, bet maistą turėsime patys įsigyti. Kiekvienas turės progos pamatyti Havaną nakties metu. Kitą dieną turėsime progos apvažiuoti Kubos sostinę ir pamatyti kapitolijų, Kolumbo katedrą, Maleceną ir kitas įdomias vietas. Vėliau užsuksime į romo varyklą, kur, romo gamintojų sąskaiton, turėsime progos paragauti pačio geriausio gėrimo. Po pietų vyksime į aerodromą, sėsimė į geriausią lėktuvą ir skrisime į Miami. Ten persėsimė į kitą lėktuvą ir šeštadienį jau vėl būsimė Chicagoje.

Išskrisime iš Chicagos šeštadienį, 1959 metų lapkričio 28 dieną.

Visos 15 dienų atostogos vienam asmeniui

kainuos \$615.00. Jei prie ekskursijos prisijungs kitur, tai truputį pigiau. Keleivius visą laiką lydės ir kelionės reikalais rūpinasis Amerikos lietuviams pažįstamas keliautojas

WALTER RASK - RASCIAUSKAS.

Keliautojams svarbu žinoti šie dalykai:

Registruojantis šiai kelionei kiekvienam asmeniui Wide World Tours, Inc. bendrovėje reikia padėti \$50.00 depozitas.

\$615.00 bus naudojami šioms tikslams: apmokės kelionę lėktuvu iš Chicagos į New Yorką, Puerto Rico, Kubą, Jamaiką, Dominikonų ir Haiti salas; kelionę atgal į Miami ir Floridą. Taip pat apmokės visas viešbučių ir beveik visas maisto sąskaitas salose, visus įdomesnių vietų aplankymus, keliones iš aerodromų į viešbučius ir iš viešbučių į aerodromus, kelionių palydovus kiekvienon vieton, Haiti saloje ypatingą Vudu muzikos ir dainos vakarą, o Kuboje progą pamatyti Havanos miestą nakties metu.

Kiekvienam keleiviui skyrium teks mokėti valstybių uždedamus transporto mokesčius, arbatpinigius, už gėrimą naktinių pramogų metu, mineralinius vandenius, skalbimo išlaidas, pasikalbėjimus telefonu, kitus asmeninius mokesčius, ir Haiti, Jamaikos ir Kubos salose mažą valstybinį asmeninį mokesčių.

Pasas nereikalingas. Pakanka balsuotojo kortelės arba gimimo metrikų pilietybės įrodyti. Leidimas įvažiuoti į Dominikonų respubliką kainuoja \$1.00. Leidimu pasirūpins ekskursijos organizatoriai.

Sveikatos liudijimas nereikalingas, bet kiekvienas keleivis turi būti skiepytas nuo raupų paskutinių trijų metų laikotarpyje.

Kelionės drabužiai gali būti paprasti. Užtenka pasiimti įprastus vasarinius drabužius. Nepatartina imti jokių formalių drabužių. Vasariniai, sportiniai lengvi drabužiai yra patogiausi.

Lėktuvu galėsite pasiimti įvairių daiktų keliuose ryšuluose iki 44 svarų. Jeigu svoris bus didesnis, tai teks primokėti.

Be maito galima parsivežti prekių už \$500, išskyrus gėrimus, kurių vienam asmeniui galima įsivežti tikrai vieną galioną. Kai kurių Europoje gamintų kvepalų įvežimas taip pat ribotas.

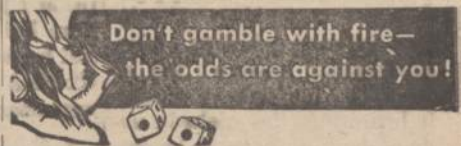
Visais atostoginėms kelionėms reikalais kreipkitės į

NAUJIENAS

1739 SO. HALSTED STREET,
CHICAGO 8, ILLINOIS
HAYmarket 1-6100

ARBA Į

WIDE WORLD TOURS, INC.
EVERGREEN PLAZA (95th and S. Western Ave.)
Phone: GA 2-0640.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Sviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiagą siųsti: 1938 S. 48th Ct., Cicero, Ill.

2 METAI

NR. 35 (64)

VYTAUTAS KAVOLIS

Gyvoji lietuvybė

Norint lietuvybę išlaikyti gyvą savo tarpe, reikia atsiveikinti su laikais, kad ir brangiais, Lietuvos prisiminimais, kurie šiandien nebeneša vaisių, ir nukreipti visą dėmesį į tą vyksmą, kuriuo šiandien realiai reiškiasi lietuvybė. Lietuvoje ji realiai reiškiasi stambaus masto socialiniais ir dvasiniais pakitimais sovietinio režimo įtakoje, ir juos mes turėtume pažinti. Mūsų tarpe gyvoji lietuvybė daugiausia reiškiasi atskirų individų ir jaunesnės dvasios sambūrių pastangomis įnešti naujus ir reikalingus elementus į lietuvybės turinį; mes turėtume aktyviai jungtis į šias pastangas.

Kiekvienai sveikai bendruomenei jos vidinę dinamiką duoda dialogas tarp konservatyviųjų jėgų, branginančių iš praeities atsineštą gyvenimo būdą ir tradicijas, ir jaunatviškų jėgų, kurioms svarbu gyventi šiandienybėje ir savais sprendimais pozityviai atsakyti į jos reikalavimus. Šios jaunatviškos jėgos pasižymi drąsa, šviežumu, pasiryžimu eksperimentuoti ir ieškoti naujų prasmingsnių kelių.

Lietuvių visuomenėje vyrauja konservatyvusai pradai, nešamas senimo; ir vyrauja taip, kad šviežios idėjos užstelbiamos, nauji žurnalai ignoruojami, jaunimo veikla stebima su maždaug tokiu dėmesiu, kaip zoologijos sode bezdžionės.

Šio visuomeninio nusenimo akivaizdoje Santarai tenka užduotis užpildyti skaudžiausią spragą lietuvių visuomenėje: būti jaunatviškos orientacijos atstovu, suburti apie save visas šiandienybę gyvenančias jėgas. Trumpai tariant: *atjauninti lietuvybę!*

(Iš *Trečiosios Metinės Santaros Knygės*. Vytautas Kavolis visuotiniame santariečių suvažiavime kalbės apie "Atsakingo individualizmo ideologiją.")

Kolega, paklausk savęs

— Netikėti "bobų vasaros" karščiai padarė Tave bejėgį ir užslopino ne tik fizinį, bet ir dvasinį judrumą. Atsistojęs nuo vienos kėdės, bematant sėsteli kiton ir galų gale oficialiai sudrimbi minkštasuolin. Neužilgo apsisitai save tuščiomis šaltų gėrimų bonkomis ir, nutaręs, kad šis atsivėsinimo metodas yra neefektingas, savaitgaliui pasuki Sandūnų link. Tenai šlakstaisi apšilusiu ežero vandeniui, bandydamas atsikratyti paskutinių konkretesnių minčių, kurios dar Tave vargina ir išmėtinėja. Užjausdama vargšus bejėgius, pasisiūliau pasitarnauti ir pagalyvoti už Tave, Kolega.

Vasaros karščiai prabėgs taip netikėtai, kaip jie atėjo, vėl grįši į universitetą ir turės grįžti Tavo judrumas. Draugų tarpė bus tokių, kurie nepasidavė šilumos valiai; tokių, kurie, nesuvaržyti universiteto ribų, su pasitenkinimu narpiojo įvairias problemas ir rinko įspūdžius. Kurie, kaip elektros srovės jėgainė, taps ateinančių metų darbų varikliu. Tu turėsi rinkti svetimų įspūdžių nuotrupas, idant vėl galėtum įsijungti į kolegų eiles. Studentiškų vasarų yra ne daug. Jei jos palieka tuščios ir beprasmės, jos niekada neduos dvasinio peno ir jaunatviškų pragiedrulių, palikus studentijos horizontus.

Dar ne per vėlu atsisteisti sau — stovyklavimo sezonas dar tik prasidėjo. Pasirinkimas ideologinėje plotmėje yra gana platus, o jei dar nepažįsti studentiško organizacijų, pasuk į bet kurią ir visvien galėsi nuotaikingai ir lengvai įsijungti į studentų eiles. Jei esi santarietis ar bent girdėjai apie Santarą, tai pirmiausia girdėjai apie Santaros suvažiavimus Bačiūno sode, nes jų idėjinis turtingumas ir įspūdingumas yra gerai žinomas lietuvių visuomenėje. Savaitgalis, žinoma, sutraukia daug daugiau žmonių, negu savaitės pradžia, užtat pradinė arba kursų programa yra dažnai nustelbiama suvažiavimo atgarsiuos.

Šių metų savaitpradis (nuo rugsėjo 8 iki 10 d., atvykstant, geriausia, pirmadienio vakare. *MZ Red.*) turės ne tik naują tematiką, bet ir naują jos pristatymą. "Lietuvis studentas kintančioje aplinkoje ir jo veikla" — apibūdina tematikos kryptį. Pirmiausia bus pažvelgta iš plataus akiračio į XX-tojo amžiaus jaunimą. Paskui į tremties perspektyvas ir specifiškai į jaunosios kartos diagnozę bei perspektyvas. Ilgiausiai apsisotata bus ties individu, iškeliant nelygstamą jo vertę organizacijoje.

Individo įvertinimas per ilgai buvo priimtas kaip savaimė suprantamas ir tuo užmirš-

ALGIRDAS JARASIONAS

STOTYJE

Zmonės laukia geležinkelio stoty
Atvažiuojančių greitųjų traukinių.
Vieni iškeliuoti jais, kiti
Pasitikt draugų ar giminių.

Tik tu, kvaili, ko lauki,
Ko minioje darais,
Kai ji pro šalį plaukia
Su dūmais ir garais?

Gal manai, kad tavo laimė dar sugrįš
Geležinkeliu, kaip iškeliavo, gal
Dar vilies, kad putotės garvežys
Ją parveš dundėdamas atgal? ...

Kas laukia suvažiavime

Važiuojantieji į visuotinį santariečių suvažiavimą Tabor Farmoj, Sodus, Mich., kviečiami atvykti ketvirtadienio vakare, rugsėjo 10 d. (Kursams — pirmadienio, rugsėjo 7 d., vakare).

Penktadienio, rugsėjo 11 d. programoje bus pirmojo penkmečio debatai, kuriuose ligšiolinę veiklą kritiškai apžvelgs, Raimundui Mieželiui moderuojant, Valdas Adamkavičius, Zenonas Rekašius, Saulius Simoliūnas ir Horstas Zibas.

Vytautas Kavolis kalbės "Atsakingo individualizmo ideologijos" tema.

Posėdžiaus atskiros studentų ir filisterių veiklos sekcijos. Filisterių sekcija svarstys platesniais pagrindais leisimo

tas. Analizuojant individo motyvacijas ir jo santykius su kitais, paaiškės daug problemų, kurių išsprendimas atiteks visiems dalyviams, susiskirsčiusiems į mažas grupes. Konkretų problemų sprendimas, pradedant nuo tarp-organizacinių ir baigiant asmeniškoms, vyks vadinamose darbo sekcijose (psychological workshops). Sociologinių bei psichologinių konceptų pagalba individas bus mokomas pažinti save bei kitus. Tik pažindami asmenišką ir grupinę dinamiką galėsime tęsti organizacinį darbą sklandžiau ir naudingiau.

Viena iš naujesnių idėjų bus iškelta debatuose "Organizaciniai tipai", būtent — ar organizacijos turi įvairių asmenybių narius, ar egzistuoja tam tikri tipai, kurie buriasi vienas, o ne kiton organizacijon. Kaip ir visada, teks kritikuoti organizacinę veiklą ir pačių kursų programą. Vakaraus bus skaitomos ištraukos apie jaunimo konfliktus pasaulinėje ir lietuvių literatūroje.

Šie pavyzdžiai neduoda visos programos vaizdo, bet skoningai galima pažinti, o linksmosios dalies pristatymas yra visai nereikalingas, nes jaunimo susibūrimas sodų ir vynuogynų pašlaitėje visiems užakcentuoja jaunatviškai linksma nuotaiką.

V. G.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, SEPTEMBER 5, 1959

jaunosios kartos kultūros žurnalo klausimą bei kitus reikalus, surištus su filisterių ateities veikla.

Studentai svarstys Studentų Santaros veiklos sudinaminimo problemas. Kalbėtojais bus Daiva Audėnaitė, Mindaugas Balčiauskas, Julius Lintakas, Liūtas Mockūnas, Kęstutis Paulikas, Aldona Simutyte, Liudas Smulkštys, Arvydas Vaišnys ir kiti. Vanda Gegėvičiūtė su Gabrielium Gedvila patieks mintis ateinančių metų veiklos planui.

Penktadienio vakare įvyks suvažiaviminės dailės parodos atidarymas. Joje dalyvauja Jurgis Sapkus ir Rita Kavolienė.

Taip pat penktadienio vakare bus minima Lietuviškojo Teatro šešiasdešimties metų sukaktis. Teatro Vakarų programoje dalyvaus režisorė, aktorė ir rašytoja Birutė Pukelevičiūtė, kalbėsianti apie šiandieninį ir ateities teatrą, Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė, duosianti naują išraiškos šokio programą, ir Kostas Ostraukas, skaitysiąs savo dramatinį fragmentą "Pypkė".

Penktadienį taip pat įvyks didysis suvažiavimo laužas, kurio vyriausiu laužavedžiu pakviestas Bronius Juodelis. Laukiama gerų dainininkų ir visų linksmybų laužadarių!

Šeštadienį, rugsėjo 12 d. poetas Henrikas Nagys kalbės apie "Literatūros kūrinį: jo pajutimą ir supratimą." Planuojami debatai klausimu: "Kultūriniai ryšiai su pavergta Lietuva — už ar prieš?"

Intymesnei komunikacijai su suvažiavime dalyvaujančiais menininkais ir intelektualais pasiekti ir rūpimų problemų aptarimui įgalinti, suvažiavimo dalyviai išsidalina į keturias (o gal ir daugiau) intelektualinių diskusijų sekcijas. Muzikinei sekcijai, kuri lygins sovietinės Lietuvos ir laisvųjų lietuvių muzikinę kūrybą ir gyvenimą, vadovaus prof. Vladas Jakubėnas. Dr. Henrikas Nagys ves gyvojo lietuviško žodžio sekciją. Literatūrinės sekcijos tema bus: "Nepriklausomosios Lietuvos vaizdas lietuvių literatūroje," ir diskusijas šia tema moderuos, drauge su dalyvaujančiais rašytojais,

(Tęsinys 7-me psl.)

PERSISKYRIMO VALANDA

Taip neseniai jutai jos lūpas
 Prie savo lūpų ir širdy...
 Dabar, neviltyje suklupęs,
 Tik trauktnio ratus girdi.
 Jie tavo laimę veža geležiniais bėgiais,
 O tu čia stotyje alpsti bejėgis.

Persiskyrimo valanda sunki
 Baigta, bet vietoj amen sušunki:
 Svajosiu tavo veidą brangų,
 Kaip nesvajoja joks žmogus,
 Baisiausiais žodžiais keiksiu dangų,
 Kad gaili man tavęs dangus.

literatūros kritikas Algirdas Antanaitis. Pavergtosios Lietuvos socialinių, dvasinių ir kitokių kitimų klausimą svarstys sekcija, vedama Karolio Drungos. Dalyviai prašomi iš anksto apsispręsti, kurioje sekcijoje dalyvauti!

Bus renkami Studentų Santaros valdomieji organai.

Šeštadienio vakare vyks įprastinis didysis literatūros vakaras.

Iškilmingo akto, sekmadienį, rugsėjo 13 d., metu apie "Idėją ir veiklą lietuvių tautos laivės kovoje" kalbės Karolis Drunga.

Sėkmių, netikėtumų ir naujų veidų bei figūrų — kas ir besuskaitys! Suvažiavimo dalyviai iš tolo jau nuo praeito savaitgalio pradėjo prisistatinėti Chicagoje — kad tik pakliūvus pirmiesiems ir viską pamatytų ir išgirdus!

Nesantariečiai, norintieji suvažiavime dalyvauti, prašomi kreiptis į Juliją Lintaką, PR 8-1898 (Chicagoje).

Reikalingi transportacijos suvažiavimui — bei turintieji atliekamų vietų automobiliuose — kviečiami skambinti Vytautui Vepštui, RE 7-9832.

Visuomenė, pritariančioji santariečių užsibrėžtiems bei vykdomiems darbams, kviečiama savo pritarimą parodyti, pasiūsdama svarius sveikinius tiesiog Santarai, Tabor Farm, Sodus, Mich.

Kolegoms studentams ir filisteriams bei nuolatiniams mūsų suvažiavimo dalyviams menininkams ir intelektualams — iki greito pasimatymo!

J. M.

Anglų Kalbos Pamokos
 K. GINEITIS
 3255 So. Union Ave., Chicago 16, Ill.
 Telefonas: Victory 2-0105

Duoda prieš karą baigęs
 Čikagos universitetą.

1 dol. 25 ct. val. — privačios

VERTIMAI • PILIETYBĖ • LAISKAI

Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJIENOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stėpono Kairio knygą LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS.

I V Y K I A I

Antruoju "Metmenų" šimtiniuku žurnalui paskyręs 100 d. įnašą, tapo dr. Jonas Valaitis. Įsteigus žurnalo leidimo akcinę bendrovę, visi žurnalo rėmėjai automatiškai taps jos akcininkais.

Garbės Filisterio Algirdo Landsbergio dramos *Five Poles in a Market Place* premjera įvyks dar nenustatytame Off-Broadway teatre New Yorke gruodžio pradžioje.

Danutė Tumėnaitė ir Vytautas Vepštas pakviesti dail. Algirdui Kurauskui pagelbėti "Metmenų" žurnalo meniniame tvarkyme.

Vasarinės santariečių sekcijos Chicagoje pereitą savaitę išklaušė Raimundo Mieželio pašnekėsio apie lietuvišką spaudą, o antroji — Vlodo Adamkavičiaus ypač vaizdingų išpūdžių iš krepšininukų kelionės Pietų Amerikon.

Gavusieji "Metmenų" anketą ir jos dar neatsakiusieji prašomi tai padaryti vėliausiai ligi spalio 1 d.

Apie "Lietuviškąjį liberalizmą" kanadiškėje "Nepriklausomoj Lietuvoj" rašo dr. Henrikas Nagys: "Knyga ne tiksliai puikiai išleista, bet ir savo turiniu prilygsta visoms kitakalbėms rimtoms studijoms apie liberalizmą. Norintiems pažinti mūsų pačių žvilgsnį į liberalizmą... ši knyga yra labiau negu būtina..." Knygą galima įsigyti "Mūsų žingsniuose", prisiuntus 3 dol.

Kitą savaitę "Mūsų žingsniai" nebus spausdinami, nes visi santariečiai, įskaitant ir MŽ redakciją, dalyvaus Tabor Farmos suvažiavime, daug kas nuo antradienio ryto.

Ypatingo dėmesio yra verta mūsų žymaus rašytojo Vinco Krėvės kūryba. Todėl, ilgai nelaukdami papuoškite savo knygų lentyną Čikagos Lietuvių Literatūros Draugijos leidiniu Vincas Krėvė Mickevičius. Knygos kaina \$1.00.

Šią knygą turėsite savo namų knygynelyje, jei užsakymus adresuosite:

NAUJIENOS
 1739 S. Halsted Street,
 Chicago 8, Ill.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Enciklopedijos 18-tas tomas

Lietuviškos Enciklopedijos 18-tas tomas turi 554 puslapius, daug paveikslų, apima M. raidės žodžius *Maurai* — *Min-tauja* ir, kaip paprastai, padariai išleistas. Jį redagavo J. Puzinas. Yra straipsnis apie karalių Mindaugą, pirmąjį pirmosios lietuvių knygos leidėją Mažvydą, Amerikos lietuvių veikėjus: Kun. A. Miluką, P. Mikolainį, St. Micheloną, J. G. Milių ir kitus. Yra straipsnis ir apie Kapsuką - Mickevičių ir carą Mykalojų II — apie dzūkų Marcinkonis ir Merkinę. Gražus straipsnis apie poetą Mickevičių ir jo kūrybą.

Kas praleista, daugiausia lyti "senuosius" Amerikos lietuvius. Pavyzdžiui, nėra McAdoo, Pa., McNaughton, Mass., Miners Mills, Pa., Mineville, N. Y. (kur gimė sporto žvaigždės: futbolo Stancook ir Kazlų broliai, beisbolės sviedėjas Podres). Nėra kinigų: S. Mažeikos, A. Mažiuknos, S. Mažiuknos, A. Mešlio, J. Mikaičio, J. Miliūno. Nėra gydytojo J. Mikalonio (vedusio p-lę Norkūnaitę, apdovanotą Miss Tercentenary titulu minint 300 Bostono miesto sukaktį), P. Mckinnio (Miškinio), ir kitų. Nėra Worcester, Mass, veikėjo adv. Ant. Milerio (Meškausko) ir A. J. Miceikos, Baltimorės lietuvių dr-jų pirmininko ir kandidato 1942 metais į Marylando Atstovų Butą bei miesto Tarybą. Praleista nepažymėta

lietuvių veterano Migausko vardu gatvė Worcesteryje ir šio veterano biografija. Po J. G. Miliaus fotografija padėta parašas visai kito Miliaus: J. K., Lietuvos Sargų organizatoriaus, Mičigano valstybę aprašant paminėta lietuviškų sūrių įmonė, bet praleista Bačiūno vasarvietė, kur daug lietuviškų įvykių vietos rado. Be to, nepažymėta Detroitas, Custer City (kur liet. p-ja), ir kitos vietovės. Straipsnelyje apie Mičigan City nepamėta, kad 1941 metais čia atidaryta Lietuvių Kampelis Tarptautiniame Sode. Praleista Kazys Merkys, kuris daug pasidarbavo Am. Liet. šachmatininkų rataliuose Bostono apylinkėje. St. Michelonas, rodos, nedaug kuo padėjo TMD organizacijai — kaip straipsnelyje apie jį teigiama. Prie straipsnio apie Mindaugą gal vertėjo pažymėti, kad lenkas poetas Slowackis parašė dramą *Mindovė*, daugiur mūsų mėgėjų vaidintą, o Moniuškos draugas Jareckis sukūrė iš dramos operą, statytą Varšuvoje 1935 metais.

Lietuviškos Enciklopedijos leidimas "tremtyje" rodo "privatinės iniciatyvos" tobulumą prieš "visuomeninės", kaip ji veikia okupuotoje Lietuvoje, — ten dar nė vieno lietuviškos enciklopedijos tomo neišleista!

IPOLITAS

Solistė Lione JODIS - MATHEWS

Rūtos chorui palydint yra įdėnavusi eilę lietuviškų dainų high fidelity plokštelėje — "Dainos iš Lietuvos".

Galima gauti kiekvienoje lietuviškoje radijo stotyje arba siunčiant užsakymus adresu:

ALEX MATHEWS,
 256 Union Avenue,
 Brooklyn, N. Y.

Albumo kaina \$4.98.

Krautuvėms siunčiame platinimui, duodame didelę nuolaidą.

Lione Jodis - Mathews

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR SINCLAIR GAZOLINAS

LYGINIMAS, DAŽYMAS, TAISOMI IR REGULIUOJAMI (TUNE-UP) MOTORAI, STABDŽIAI: KEIČIAMOS DALYS IR T. T.

Darbas atliekamas patyrusių mechanikų. Dirbtuvė atidaryta nuo 8 val. ryto iki 6 val. vak. šeštad. iki 12 val. dieną, sekmad. uždaryta.

1934 W. 59th Street Tel.: GROvehill 6-9136

M. ČESAS

GAZUI ĮVESTI SPECIALISTAI

MODERNIZUOKITE JŪSŲ SENĄ SISTEMĄ

NAUJI ĮRENGIMAI IR PATAISYMAI. — BOILERIAI IR FURNASAI. KEIČIAME PRAMONĖS IR ĮSTAIGŲ ŠILDYMO SISTEMAS. VISOS DALYS IR DARBAS GUARANTUOTAS. Veltui apskaičiavimai. Skambinkite State 3-1954.

GERONIMO HEATING AND FUEL SERVICE CORP.

7402 So. Racine Avenue

(Tesinys iš 2-ro pusl.)

mo kaip ir neužkliudavo. Prie jos darbavosi visi kunigai, kurie galėjo rašyti, o ypač kun. Burba. Nė viens kunigs tuomet neiškeikė "V-bės".

2. "V-bė" negrėšė bankrotas prieš ateisiant A. Miluką. Tuomet redaktoriu buvo Andžulaitis. Prieš jo pristojimą (1889) skaitytojų buvo apie 678, o išėinant jau (1892 m.) arba pastojant A. Miluką, buvo mažo 800.

3. A. M. neišgelbėjo "V" nuo bedievystės, nė nuo bankroto, nes tų pavojų nė nebuvo. Sulyg bankroto, tai tuojaus, A. Milukui pristojus, "V" skaitytojai pradėjo mažintis, ypač Baltimorėje, kur daugiausia buvo skaitytojų, prie Miluko vos paie trečdalis jų beliko. A. Milukas paskiau ėmė rinkti skaitytojus ir nemažai surinko, bet tai neatpildė to skaičiaus, kurį rado, išeidamas 1893 m., A. Milukas paliko tik 630 skaitytojus.

A. Milukui išėjus, skaitytojų skaičius pradėjo didintis smarkiau: į metus jau buvo 750 su viršum. Teip tų metų prumeratos knygos parodo. Bet nereikia manyti, kad M-kas tyčia vedė "V" prie bankroto. Ne! Jis, kaip aukščiausias matė, pats rinko skaitytojus. Bet yra faktas, kad jis norėjo, kad "V-bė" pereitų į kunigų rankas ir suko galvą, kaip čia padaryti, kad J. Paukštis būtų ar subankrutytas ar kitu būdu turėtų parduoti spaustuve. "Jis neišitikimas, kad ir dabar geras katalikas, bet paskiau gal "V-bė" pakreipti prie bedievybės. "Teip A. Milukas vieną kartą pasakė tuomet dirbusiam "V-bės" spaustuveje, o dabar "V-bės" išleistoju kompaniui J. J. Paukščio.

4. M-kui atsitraukus, "V-bė" neįstojo į "bedieviškas vežas". Gal dabar kun. M-kas vadina bedievyste tą garsiąją, bet išpeiktą arcievyškupą, Irelando prakalbą, kurią jis, M-kas, išvertė ir davė patalpinti "V-bėj" 1894 m., t. y. tuomet, kad jis, M-kas jau buvo atsitraukęs? Gal tą "bedievyste" vadina, kad kun. Burba po 9-tam SLA seimui rašė "V-bėje" (502 pusl., 1894 m.), kad "Mes delegatai tik didę klaidą padarėme, kad klieriką A. Miluką aprinkome seimo sekretorium. O dar žmogų "ligotą", kuris ėdėsi su J. Paukščiu (ir su kun. Burba ir su kitais kunigais!) priešinosi "it kokis despotas" kun. Zlotorynskio įnešimui, kad J. Paukštis būtų aprinktas Susivienijimo garbės sąnariu ir į protokolą surašęs vien "savo asabiškumą", kuriame anot kun. P. — "Asz Milukas ir asz Milukas ir t. t., t. y., kad vedė visą 9-tą seimą". Pagalios kun. J. Sutkaitis Miluką išvadino "nesubrendėliu vaiku" ir apskelbė, kad jis išmestas iš Susivienijimo pakol neįgis auksztesnio proto ("V"; pusl. 513, 1894 m.).

5. A. M-kas nebuvo gambiausiu "V-bės" redaktorium. O ką apie moksliskus raštus, tai jis pats pradėdamas redaguot, nupeikė juos ir pasakė, kad "prasti žmonės, kurie skaito "V" mažai ką gali suprasti iš augstų

astronomiszky, socialistiszky ar kitų tam panašių davadžiojimų". (Zr. "V." 233 p. 1892).

Tai toks jo buvo programos ir jis to prisilaikė. Tad ko-gi tas žmogus giriasi dabar kad, "Kad kunigas (jis tada nebuvo kunigas) Milukas buvo "V" redaktorium, jeje buvo ir mokslo ir literatūros ir politikos"? Rods teisinga yra patarlė — "pagy-ro puods niekad netaukuots".

Bet jeigu ir teip būtų buvę, kaip kun. A. Milukas dabar giriasi, tai kodėl dabar jo redaguojamoje "Zvaigždėje" ir "Dirvoje" viešpatauja tokia anarchija kokios nėra nė viename liet. laikraštyje? 1904 m. viename "Z-dės" numerijy straipsnyje "Vienybė ar separatizmas" buvo įbrukta beveik visa skiltis to paties straipsnio iš praėjusio numerio; 1906 m. Patalpino vieno straipsnio "Apie socializmą ir tikėjimą" pradžia ir kitame num. atkartota ta pradžia; Dirvoje — kuri nežinia kokiems galams vadinama laikraščiu — Nr. 1-6 patilpo "Iz-vakarės ant Leno ežero" ir per 8 puslapius (16-24) to pasakojimo vieton, eina apysaka "Al-gimantas".

Nė viens lietuvių redaktorių nepadarė tokios didelės anarchijos, išskyrus kun. Miluką.

Kalbant apie kun. Miluko santykius su "V." reikia priminti ir tai, kaip jis prie jos pateko. Kun. Burba išgirdęs, kad klierikas Milukas prašalintas iš seminarijos "už lietuvišty", gyvena Prūsuse, kaip toki "kankinį" pašaukė prie "V-bės". Tik kada kun. Burba protegavo Miluką seminarijoj (Amerikoj), tai jis gavo nuo dievoto kataliko pranešimą, kad Milukas ne "kankinis" ir išbėgęs ne už lietuvišty, o tik už susižiedavimą su tula merga. Tai, žinoma, nieko blogo nedaro, vienok kun. Burba atsaukė savo protekciją ir liūdijimą nuo vyskupo. Bet paskui kun. Abromaitis suteikė jam kitą protekciją ir per tai išėjo į kunigus ir platina begėdiškai jezuitišką mokslą ("tikslas išteisina įrankius"), mindžioja teisybę, visuomenės gerovę ir laisvę, už teisingai kunigas Žilinskis jį pavadino didžiausiu lietuvių reakcionierium".

Tad "Vienybės Lietuvininkų" to redackinio straipsnio šviesoje, kun. Miluko asmenybė gerokai šešėliuojasi. Bet kaip ten bebūtų, Liet. Enciklopedijai derėjo nurodyti ir kitus šaltinius, iš kur apie kun. Miluko gyvenimą ir darbą galima patirti. Žinoma, būtų dar geriau, jei visos tos žinios apie jį būtų kiek galima patikrintos ir įdėta kas tikra ir kas buvo pramanyta.

Sakysime, Liet. Enciklopedijoje yra pasakyta, kad 1900 Paryžiaus parodoje buvęs įrengtas lietuviškas skyrius, ir kad tas darbas menamai buvo sumanytas daugiausia kun. Miluko. Kiti šaltiniai apie tą patį sako ką kitą. Panašių prieštaravimų būtų galima ir daugiau surasti.

Tikėkimės, kad būsimoje kun. A. Miluko monografijoje bus visi tie prieštaravimai suminėti ir sužymėta kas tikra, o kas tik pramanyta.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniai nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WA1brook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikai antradieniais ir penktadieniais
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel.: PROspect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadienį tik susitarus.

PR 6-1795, rez.: Batavia, Ill., 4287MI
DR. JONAS G. BYLA
nervų-smegenų ligos, chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 West 51st Street
Valandos tik pagal susitarimą.

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEVERly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Šeštadieniai nuo 2 iki 4 po pietų.
Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAJŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniai 1-4 val. p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų ir 6-8 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6003
Rezid. tel.: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą.
išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso telef.: GA 5-4800
Rezidencijos: GA 3-6630
Dr. Gražina-Irena KAGANIEC
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10002 SO. KEDZIE AVENUE
Kasdien 4-7. Šeštadieniai 2-5.
Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniai 12-4 val.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukite KEdzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3:00
Daily afternoons.

Vakarais: pirmad., antrad., ketv. nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.
Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

DR. MARGERIS
grįžo iš Lietuvos ir priima ligonius nuo 2:00 iki 4:00 val. po pietų ir nuo 6:00 iki 7:00 val. vakaro kasdien, išskyrus sekmadienį.
3325 SO. HALSTED ST.
YArds 7-7299

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų.
Trečiadieniais uždaryta.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4063 ARCHER AVENUE
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 popiet, 7-9 p. m. Šeštadieniai 10-12.
Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — Namų BE 3-7786

DR. M. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Valandos tik susitarus.
PROspect 6-1930

Telef. ofiso: CLiffside 4-2896
Rezidencijos: WA1brook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampus 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų.
Šeštadieniai 2-6 val. popiet.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v., šeštadieniai 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
Rezid. telef.: GIBson 8-6195
Priėmimo val.: Pirm., Antr., Ketv. ir Penkt. 2-4 val. ir 6-8 val.
Trečiadieniais ir šeštadieniais nepriima ligonių.

C. Z. VEZELIS
DANTŲ GYDYTOJAS
4645 SO. ASHLAND AVE. YA 7-2244
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampus Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštad. 1-4 val. po pietų.
Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Baudažai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniai 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7387
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Ofisas uždarytas iki rugs. 9 dtenos.

DR. G. SERNER
LIETUVIŠKI AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Treč. uždaryta. Penkt. ir šeštad. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

Dr. Kazimieras
MICHEL
Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusiopusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įdėda netikrą — artificialę aki pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja per 39 metų. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YArds 7-6616

help your HEART FUND help YOUR heart
8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL
—SATURDAY, SEPTEMBER 5, 1959

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Iš rinkinio "Indų pasakos"

Apie pirklių ir papūgą

Vieno pirklio name nuo senų laikų gyveno papūga.

Sykį pirklys nutarė nuvykti prekybos reikalais į Bengaliją. Prieš išvažiuodamas jis sukviėtė visus įnamius ir tarė jiems:

— Aš išvykstu! Sakykite, kokių norite gauti lauktuvių iš Bengalijos?

Visi pasisakė, kokių nori gauti dovanų, ir pirklys pažadėjo patenkinti pareikštus norus. Jis atsisveikino su savo šeima ir norėjo jau išeiti, bet atsiminė papūgą ir priėjo prie jos narvelio.

— O ką gi tau? — paklausė pirklys.

— Tamsta man tiek geras, kad man nieko netrūksta, — atsakė papūga, bet vis dėlto aš norėčiau šio to paprašyti. Jei tamsta galėsi patenkinti mano prašymą, tai pasakysiu, ko aš pageidauju.

— Ko gi nori paprašyti? — paklausė šypsodamasis pirklys, — jei galėsiu — pasistengsiu įvykdyti tai, ko prašai.

Tada papūga pasakė:

— Bengalijoje, toje šalyje, į kurią tu vyksti prekybos reikalais, yra platus laukas, kur auga didelis medis, o medyje gyvena daugybė papūgų. Surask tą medį ir pasveikink visas papūgas mano vardu. Po to pasakyk: "Mano papūga, gyvenanti pas mane narvelyje, prašo jums pasakyti, kad jūs laisvai skraidote miškuose ir soduose, o liūdinčiuosius visai pamiršote. Jūs turite akmenines širdis! O jei retkaršiais jūs prisitartinate pri mūsų, nelaimingų belaisvių, tai tik žvilgteliate ir nuskrendate ieškoti vaisių. Jei jūs mums nepadėsite, tai mes mirsime narveliuose!" Prašau pranešti man jų atsakymą — daugiau aš nieko nenoriu!

— Gerai, aš padarysiu, kaip prašai, — atsakė pirklys ir užsirašė papūgos žodžius.

Pirklys nuvyko į Bengaliją, prisipirko visokių prekių, o prieš išvykdamas namo, nuėjo į lauką, apie kurį jam pasakėjo papūga. Žiūri ir mato: lauke augo didžiulis senas medis, o jame knibždėte knibžda papūgų. Pirklys suriko:

— Klausykite, papūgos! Mano papūga siūnčia jums labų dienų!

Čia jis pažodžiui pakartojo savo papūgos kalbą. Bet vos baigęs pamatė, kad visos papūgos negyvos krito žemėn. Pirklys nustebo: "Tikriausia, — pagalvojo jis, — šios laukinės papūgos buvo kadaise mano papūgos geriausiai draugai. Kai sužinojo, jog mano papūga siūnčia joms labų dienų — krito negyvos."

Pažiūrėjo į papūgas, palin galvo galvą ir grįžo į miestą.

Pirklys laimingai grįžo namo ir parvežė daug lauktuvių: kiekvienas gavo tai, ko prašė. Tik papūgai neatvežė atsakymo — bijojo jai pranešti, kad visi jos draugai jau nebegyvi.

Tada pati papūga paklausė jo:

— Argi tamsta, šeimininke, neatidavei labų dienų mano draugams? Kodėl neatvežei jų atsakymo?

— Aš atidaviau tavo labas dienas, bet negavau atsakymo...

Papūga labai nuliūdo ir tarė:

— Tai bent papasakok, ką matei tame lauke?

Nenoroms pirklys papasakėjo, kas įvyko. Kai tik papūga išgirdo, jog jos visi draugai mirę, čia pat nusirito nuo kartelės negyva.

Pirkliui labai pagailo papūgos, ir jis pagalvojo: "Be reikalo aš papasakojau jai apie jos draugų mirtį."

Pačiupo papūgą už kojelę ir išmetė pro langą.

O papūga suplasnojo sparnukais ir nuskrido. Čia pirklys suprato, kad laukinės papūgos nebuvo mirusios; jos tik apsimetė, norėdamos pamokyti papūgą narvelyje, kaip atgauti laisvę.

Apie liūtą ir jo pavaldinius

Žvėrių karalius liūtas išsėjos savo urve, o aplink jį stovėjo meška, beždžionė ir lapė, atvykę pasveikinti. Liūtas kreipėsi į mešką:

— Pasakyk mums, kaip kvėpia mūsų urvė?

Meška atsakė:

— O, pasaulio valdove! Jūsų urvė toks dvokimas, kad nėra kuo kvėpuoti.

Išgirdęs šitokią atsakymą liūtas supyko ir sustaugė:

Tu drisai pasakyti mums, žvėrių karaliui, šitokią akiplėšią nuomonę! Lyg mūsų urve iš tikrųjų dvoktų! — Liūtas grybštelėjo mešką ir sulaužė jai kaulus. Tai atlikęs kreipėsi į beždžionę: — Dabar sakyk tu! Ar mūsų urve dvokia, ar kvėpia?

Beždžionė atsakė:

— Jūsų didenybe, jūsų urve nepaprastai malonus aromatas.

Liūtas, išgirdęs beždžionės atsakymą, ir vėl supyko:

— Tu mums pataikauji ir dėl to meluoj! — Rėžė beždžionei per nugarą ir vienu smūgiu užmušė ją.

— Pasakyk teisybę! — įsakė liūtas lapėi. — Ar geras kvapas mūsų urvė?

Lapė tarė:

— O, žvėrių karaliau! Aš turiu slogą ir nejuntu jokio kvapo. Tad negaliu nieko tikro pasakyti.

— Na, mes tave pažįstame! — suriko liūtas. — Tu žinoma gudruolė ir apgavikė!!

Taciau lapės liūtas nesudraskė.

Nekalbusis kunigaikštukas

Vienas garsus kunigaikštis leido sūnų mokslus. Sykį mokytojas tarė kunigaikščiui:

— Kas tyli, tas gyvena taikingai; kas gyvena taikingai — bus išganytas.

Išgirdęs tai, kunigaikštis vi-

sai nustojo kalbėjęs ir nieko neatsakinėjo į mokytojo klausimus.

Kunigaikštis, sužinojęs apie tai, įsakė savo valdininkams nuvykti pas kunigaikštuką ir priversti jį prašnekėti. Valdininkai mėgino visokiais būdais, bet neišgirdo iš kunigaikštuko nė vieno žodžio. Pagaliau nutarė pralinksminti jaunuolį ir suruošė medžioklę su sakalais. Kai tik krūmuose sukūrė kurapka, sakalas pakilo, nuskrido žaibo greičiu ir pagriebė kurapką. Čia jaunas kunigaikštis tarė:

— Jei kurapka nebūtų sukūrkusi, tai nebūtų žuvus!

Valdininkai apsidžiaugė išgirdę kalbant jaunuolį. Grįžo ir pranešė kunigaikščiui, kad jo sūnus medžioklės metu malonėjo ištarti keletą žodžių. Kunigaikštis taip pat apsidžiaugė, liepė atvesti sūnų ir maloniai paklausė jo:

— Kodėl tu nesišneki su mumis?

Bet jaunuolis tylėjo. Kunigaikštis supyko ir drožė sūnui per veidą. Tada jaunuolis pribilo:

— Jei būčiau nieko nepasakęs apie kurapką, tai būčiau nenukentėjęs!

Nuo to laiko kunigaikštukas išardavo keletą žodžių tik būtinumo verčiamas.

Karalius ir juokdarys

Arklių pirklys atvarė į miestą daug puikių žirgų, kuriuos pirko karalius. Žirgai labai patiko karaliui, ir jis davė pirkliui šimtą tūkstančių rupijų, pasakęs:

— Nupirk daugiau tokių puikių žirgų ir atvark juos čia!

Po kelių dienų karalius pasisaukė juokdarį ir tarė jam: — Aš žinau, kad tu turi sudaręs kvailių sąrašą! Ar į tą sąrašą įtrauktas jau ir mano vardas?

— Taip, jūsų didenybe, — atsakė juokdarys. — Aš įtraukiau savo valdovo vardą tą dieną, kai čia buvo arklių pirklys!

— Kodėl?

— Nes jūs, didenybe, davėte jam šimtą tūkstančių rupijų ir nepareikalavote jo parašo! Jei jis neatvarys arklių, jūs negalėsite jo nubausti.

— O jei atvarys?

— Jūsų didenybe, tada aš išbrauksiu jūsų vardą ir įrašysiu jo vieton arklių pirklio vardą! — atsakė juokdarys.

Keleivis ir valdovas

Vienas keleivis buvo apiplėštas prie pat tvirtovės, kur gyveno šalies valdovas. Keleivis pasiskundė valdovui:

— Pasaulio valdove! Plėšikai atėmė iš manęs viską prie pat jūsų didenybės tvirtovės! — O kodėl tu nepasisaugojai? — paklausė valdovas.

— Aš nežinojau, kad keleivis gali būti apiplėštas prie pat tvirtovės, po jūsų didenybės langais!

Valdovas atsakė:

— Argi tu niekad negirdėjai posakio: "Tamsiausia vieta visada būna po pat žiburiu."

Šykštuolis ir tarnaitė

Vienas šykštuolis jau buvo becinas į mečetę, bet staiga atsiminė, jog užmiršo užgesinti žiburį savo kambaryje. Jis grįžo, priėjo prie durų ir pasakė tarnaitėi:

— Užgesink žiburį! O durų neatidaryk — atidarinėjamos jos nudyla!

— O, sahibai! — pasakė mergaitė. — O juk jūs nudilinote savo batų padus, kaiėjote namo!

— Nesirūpink, gudruole, — atsakė šykštuolis, — aš buvau nusiavęs batus ir čia basas, nešdamas juos po pažastimi!

Kaip bausti šmeižikus?

Vienas valdovas paklausė savo patarėjo:

— Kaip bausti šmeižikus?

Patarėjas atsakė:

— Reikia nupiauti ausis klausantiems šmeižtų!

Šuns išmintis

Praeivis paklausė šuns, gulėjusio ant kelio:

— Kam tu čia gulai?

Šuo atsakė:

— Aš noriu sužinoti, kas iš praeivių geras ir kas blogas.

— O kaip tu gali sužinoti?

— Geras nieko man nedaro, — atsakė šuo, — o piktas — spiria man į šoną.

Išmintingas teisėjas

Iš vieno žmogelio vagis pavogė šimtą rupijų. Nukentėjęs pasiskundė teisėjui. Teisėjas susaukė visus, gyvenusius su nukentėjusiu kaimynystėje ir išdalijo jiems vienodo ilgio lazdas — kiekvienam po vieną:

— Iki rytojaus vagies lazda pailgės lygiai vienu pirštu.

Tai taręs, teisėjas išėjo. Vagis patikėjo, kad jo lazda pailgės, ir nupiovė nuo jos galą lygiai piršto ilgio.

Kitą rytą teisėjas apžiūrėjęs lazdas, pamatė, kuri sutrumpėjo, ir nubaudė vagį.

Kas lengva ir kas sunku

Vienas žmogus paklausė išminčiaus:

— Kas lengva ir kas sunku?

— Patarinėti labai lengva, — atsakė išminčius, — bet vykdyti patarimus — labai sunku.

Nupuikimas

Vienas valdininkas gavo labai gerą tarnybą. Išgirdęs apie tai, jo draugas atėjo jo pasveikinti. Bet valdininkas apsimetė nepažįstas savo draugo ir paklausė:

— Kas tu ir ko nori?

Vargšelis iš pradžių sumišo, o paskui atsakė:

— Nejaugi tu manęs nepažįsti? O juk aš — tavo senas draugas. Žmonės pasakėjo, kad tave ištko nelaimė, ir tu apakai. Štai aš ir sumaniau tave, vargšą, aplankyti.

Patarimas

Neišpasakok savo širdies paslapties net geriausiam draugui, nes jis turi taip pat draugą — pasisaugok draugo draugo!

PETER USTINOV

Besparnis Ikaras

Rašytojų Sąjungos susirinkime visi buvo nustebinti draugo Zotino aplodismentų ilgumu, kada romanistas Efimas Grigorievičius Grigalka rado reikalą Pasternaką palyginti su hijiena; visi, išskyrus istoriką Zasadko. Grigalka, turėjęs dar ir daugiau sultingų frazių apie prakeiktą Pasternaką, parinktų iš gyvulių bei žvėrių pasaulio, kad suformavus lyg ir žemdirbišką keiksmyną, kurį suprastų kiekvienas kaimo idijotas, pertraukė savo demaskuojamą kalbą, norėdamas pastudijuoti Zotiną, vis dar energingai tebeplojantį, nors jau visi kiti seniai buvo nustoję. Ar tai galėjo būti savotiška ironijos forma?

Grigalkos pince - nez blyksterėjo stiklams pagavus sietyno šviesas ir tų piktų švieselių staigus atsiradimas ir dingimas tartum užakcentavo jo susierzinimą. Kitų didžiųjų Sovietų Sąjungos rašytojų veidai atsuko į Zotiną, išreikšdami daugiau galvosūkių negu entuziazmą. "Sėskis", — sušnibždėjo Zasadko.

Zotinas suprato, kad jo energingumas, gal būt, buvo perdėtas ir bandė nepalikti blogo skonio po savo demonstracijos sušukdamas: "Ką jūs pasakėte yra tiesa, drauge, tūkstantį kartų tiesa." Tada jis atsėdo tylėdamas. Jis žvilgterėjo į Zasadko. Šiedu pažinojo viens kitą nuo 1911. Zasadko žiūrėjo į jį su ramiu pasigailėjimu žmogaus, kuris nėra greitas kitą nuteisti. Zotinas lengvai paraudo ir ištiesė kaklą paklausti daugiau rinktinių muzikiškų palyginimų, nes išgarbintas Grigalka toliau tęsė susirinkime nesančio Pasternako biaurojimą.

Zasadko iš anksto žinojo, kas bus. Kada Grigalka kalbėdavo, visuomet būdavo tas pats. Visuomet būdavo tas pats, kada Grigalka rašydavo, gi rašė jis dažnai ir pelningai, apie cementą, apie drenazus, apie jėgaines ir hidroelektrinius fabrikus. Kiekvieną kartą, kada tik jis atidarydavo savo burną, Zasadko atrodė, kad ji išvėmdavo žodinio cemento srovę. Istorikas išžiūrėjo į lubas ir pradėjo svajoti.

Jis atsiminė Zotiną jaunuolį, nepritapėlį, vyrą išimylėjusį iliuzorinę meilužę, literatūrą, besimerginantį jai iki galo, niekada neprisipažįstantį nugalėtu. Zasadko apsivedė jaunas, laimingai ir, kaip daugelis jaunų, nekomplikuotų porų, jis ir jo žmona pasijuto beveik priversti adaptuoti ne laimingąjį Arkadijų Petrovičių Zotiną ir jo priglaudime žiūrėjo lyg ir skolos mokėjimą likimui už savo pačių sutarimą. Net būdamas jaunas Zotinas kultūvavo atšiaurų maištingumo orą, smailią esteto barzdelę ir blogus dantis žmogaus, kurio mintys per-

daug pakilios, kad galėtų nusilenkti dantų pastai. Jis išspausdino plonut. futuristiškos poezijos tomelį 1913-ais ir su meile saugojo Majakovskio, vieno iš nedaugelio jį skaičiusių, padrašinantį laišką. Jis praleisdavo laiką besiginčydamas rūsiuose ir pastogėse, bet retai kada tebuvo matomas kituose kambariuose: Zasadko turėjo privačių išteklių ir šypsodamasis išlaikė savo keistąjį draugą, kuris puolė betkokią opoziciją, kaip šuva kaulą.

1914 metais Zotinas pasidžiaugė momento pagarsėjimu, kada caro policijos buvo areštuotas, apkaltinus jį parašius nešvankų, autokratiją puolančių pamfletą. Po savaitės jis buvo paleistas, kada, su charakteringu nesugebančio stropumu, policija atidengė, jog kaltininko būta kito žmogaus ta pačia pavarde. O visgi Zotinas klaidos nesigailėjo, nes tai davė jam svaiginantį, priklausymo savo laikui ir savo žmonėms jausmą. Pasipylė liberalių ir radikaliųjų rašytojų laišakai, gi drašesnieji net išspausdino straipsnius apie smurtą; vienas, pavadintas "Kada visa tai baigsis?" buvo pasirašytas ne kieno kito, kaip paties Maksimo Gorkio. Aišku, kad beraščio seklia klaida Zotiną pagarsino labiau negu poemos be rimto ir minties.

Jis stėjo savanoriu į karą, pilnai žinodamas, kad jo nepriims dėl fizinių priežasčių, nes jį kankino astma. Leonidas Andrejevas pasveikino jį už šį patriotišką gestą ir įrašė jo pavardę į ugningą straipsnį apie Rusijos menininkų duoklę karo laimėjimui. Zasadko, kurio vardas nebuvo paminėtas, nes savo jis dar nieko nebuvo išleidęs, tuo metu buvo su savo daliniu, šaudančiu į austrus.

Kitą kartą du draugai susi-

tiko 1917 metų sukūryje, kada Zasadko parsimušė į namus ir Zotinas atmokėjo skolą pristatydamas šį švelnių manierų bebėgantį karininką Sovietų švietimo komisarui Lunačarskiui.

— Anatolijau Vasilievičiau, norėčiau tamstai pristatyti Nilą Lvovičių Zasadko, — tarė Zotinas. — Nilas Lvovičius buvo priverstas išeiti į karą ir jis tapo karininku didelės inteligencijos bei žmonių pažinimo dėka. Net Imperiališkoji Armija nebuvo visiškai akla elementariškoms dorybėms. Tačiau savo širdyje Nilas Lvovičius yra revoliucionierius ir visada toks buvo. Jis man medžiaginiai pagelbėjo, kada caristinė policija mane areštavo už autokratiją puolančių straipsnį; be to, jis visada buvo darbo masių draugas.

Zotinas buvo melagis, bet geraširdis melagis. Jis net patsai save apgavo, įtikėdamas tikrai parašęs straipsnį prieš carą, tačiau laikai nebuvo dėkingi neužpelnę teisingumo parodymui ir Zasadko energingai paspaudė ranką barzdotojam Lunačarskiui, kuris davė jam mažą, nesvarbų postą ministerijoje. Čia jis galėjo ramiai dirbti ir rašyti savo pirmąją nekažkokios reikšmės knygą, Sumeriečių istoriją. Knyga buvo atspausdinta 1920 metais ir atkreipė mokslininkų dėmesį, tačiau rampos šviesoje tame laikotarpyje buvo Zotinas. Tais pačiais metais komisaras Lunačarskis parašė vaidinimą pavadintą "Oli-veras Kromvelis", kuris patogiai išpaudė žinomąjį Apskritagalvį ir socialistiškuosius rėmus, gi Zotinas pasekė savo viršininko pavyzdžiu, parašydamas eiliuotą tragediją apie Joaną iš Arco, pavadintą "Draugė Joana," kurioje Orleano mergelės girdėti balsai buvo tada dar negimusių Markso ir Engelso.

Zasadko nuėjo į pirmosios nakties pastatymą ir galvojo veikalą esant absurdišku, net

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

charakterio, kaip yra jo gentis kazokai. Kaip žymus ir oficialiai pirmuosius rašytojus iškeltas, gaudomas karališkas pajamas, jis puikiai galėtų gyventi kur Maskvoje ar Leningrade, bet ne. Jis gyvena paprastu gyvenimu savo gimtajame kaime Vešenskaja, prie Dono upės, ir jo raštai rodo, kaip jo šaknys giliai yra įleistos savo tautoje, Dono Kazokuose.

Stepės prie Dniepro ir Dono kadaise yra buvę Rytų Europai, kas Amerika ir Australija buvo Vakarų Europai, kur bėgo laisvės ir gyvenimo ieškodami įvairūs žmonės, kurie negalėjo pakelti vergijos ir baudžiavos pančių. Susidarė karingi kazokų klanai, kurie už žemę ir savivaldą 19 šimtmečiuje buvo pasidarę carų įrankiais ir kitų pavergtųjų tramdytojais. Tačiau komunizmo ir kolektyvizacijos smūgiai kazokuose įžiebė seną nepriklausomybės ilgesį, ir čia Šolochovas su tikra meile savo žmonėms pavaizdavo, per kokias kančias ir aukas ta karinga gentis buvo paversta ramiais, nuolankiais kolchozų kumečiais.

Paties Šolochovo išsimokslinimas buvo toli nepakankamas. Mokyklą jis lankė tik iki 13 metų amžiaus, o nuo 1920 metų šautuvus jau jam atstojo plunksnų.

"Per dvidešimt metų tūkstanties rašytojų plunksnų parašė apie dešimt gerų knygų. Ne daug, ar ne?" Jis pats 1956 metais tais žodžiais charakterizavo Stalino eros kruviną antsnukį sovietų literatūrai.

piktažodžiaujančiu. Po to abu draugai nagrinėjo veikalą visą naktį su tokiu negailėstingumu, kuris yra charakteringas tik rusams, jei reikalas liečia meną. Zotinas susidomėjo Zasadko susilaikymu. Jis kalbėjo ištėtai, dėdamas vieną bankrutę pokitos į dviejų parudavusių dantų tarpekį (Tęsinys 11-me pusl.)

GERIAUSIAS ANGLŲ KALBOS ŽODYNAS

A. Lelio Angliškai-lietuviškas ir Lietuviškai-angliškas žodynas yra plačiausias apimties ir praktiškiausias iš visų iki šio! išėjusių žodynų.

Kito tokio plataus ir išsamaus žodny artimu laiku nenumatoma išleisti. 1256 pusl. Abi dalys vienoje knygoje, įristas stipriuose kietuose viršeliuose Kaina \$14.

Siųskite čekį arba money orderį:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

(Tęsinys iš 10-to pusl.)

kuri gamta matyt, kad ir nežinodama, paliko jo patogumui.

— Tu, mano mielas Nilai Lvovičiau, galvoji, kad istorija yra statiška, tuo tarpu kai aš tikiu į ją prikeliama gyvenimui įvairių Princų pabučiavimais kiekvienai ateinančiai generacijai. Aš žinau, kad tavo konvencionaliu, konservatyviu galvojimu tas Princas turėtų būti apsirengęs mėlynomis aptemptomis kelnėmis ir ornamentuotu žiponu, bet tu turėtum žengti su laiko dvasia ir suprasti, kad dabar jis yra nebe princas, o draugas, apsirengęs pilkai, su švarkeliu persisunkusiu doru prakaitu.

Zasjadko nekentė tokio ginčijimosi būdo, su niūriais pažeikslais, jį taigi vargino skirstymas prakaito į dorą ir nedorą, nes prakaitas nėra kaltas dėl to, iš kokių porų jis sunkiasi. "Istorija tau nėra pasiekama, Arkadijau Petrovičiau," atsakė jis. "Samarijos žmonės jau atgyveno savo dienas, nežiūrint to, ar tai mums patinka, ar ne. Kada aš rašiau savo istoriją, prieš save turėjau faktus taip arti, kad jie galėjo būti patikrinti. Jų istorija turėjo pradžią, vidurį ir pabaigą. Jei mokslas užmestų ant jų naujos šviesos, ta šviesa tik apšviestų tai, kas jau šiaip ar taip buvo. Tai yra atidengimas, o ne sukūrimas. Siūlyti, jog Joana Arkietė girdėjo Karlo Markso balsą, yra didžiausia nesąmonė, kokią man kada teko išgirsti, pripildanti žiūrovą net aiškiu liguistumo pajutimu. Ši vargšė mergaitė iškentėjo mirtį ant laužo dėl absoliučiai asmeniškų priežasčių. Tai turėjo būti ypatingai nepatogus mirties būdas, bet jeigu ji tai pasirinko, aš žiūriu į tai kaip į visai jos asmeninį reikalą. Todėl aš laikau netoleruotinu akiplėšiskumu prieš ką nors, kas tikrai gyveno, įtikinti, kad ji buvo inspiruota stoti prieš ugnies bandymą vien dėl to, kad koks iškamša vokiečių profesorius pasirodė jai sapne; dar toliau, aš manau, kad yra visiškai neteisinga vargšo Karlo Markso atžvilgiu apkaltinti jį Joanos mirtimi.

— Tu klysti, — atsakė Zotinas, jo akutėms žybciojant pasitikėjimu ir liguistumu. — Istorija yra paveldėta, lyg baldais apstatytas kambarys ir mes su ja darome, ką tik norime. Tai medžiaga palikta mums vien dėl to, kad ją pavartotumėm dabarties paveikimui. Jeigu mano politiniam tikslui pasitarnaus Joanos Arkietės pristatymas marksiste, arba Martyno Liuterio laisvu mąstytoju, aš niekad nesvyruosiu tai padaryti. Aš esu įsitikinęs, kad jeigu Joana Arkietė gyventų dabar, ji būtų viena iš mūsų, dėl to, kad pagrindė ji buvo intelektualė ir gyveno laikotarpyje, kuriame intelektualai, kaip mes juos šiandien suprantame, neegzistavo ir kuriame moterys ne-nešiojo ginklų, kaip jos šian-

dien dažnai nešioja. Ji buvo didžiai moderniška, pagrindinai sovietiška moteris. Ji buvo ištikima karaliui ir savo balsui, *feute de mieux*. Istorija priklauso gyviesiems, ne mirusiesiems.

— Nesąmonė, — tarė Zasjadko. — Pats žinai, kad tavo veikalo pasisekimas, kuriuo šįvakar džiaugeisi, neišplaukė iš Joanos charakterizavimo, veik nepastebimo ir kraštutiniai naivaus, bet iš tavo kunių luomo sukarikatūrinimo, kas šiandien labai madinga. Tavo šis nusikaltimas buvo netiek istorijos iškraipymas, kiek grynas išgalvojimas, fantazija. Taigi, jeigu mes priverstume tavo praeities pasitaravimo dabarties užgaidoms tezę iki logiško išbaigimo, aš tavęs paklauskiau, kaip reaguotum, jeigu už tūstancio metų, kažkokio didžiojo krikščionybės atsigavimo sovietinės valstybės rėmuose laikotarpyje, kažkokis ateities Zotinas parašytų dramą apie Lenina, girdintį Mozės balsą, skatinantį dronos racionavimui, kaip patikimiausiam būdui užtikrinti ateities pienui ir medui iš kolektyvinių ūkių.

— Dėl Dievo meilės, būk atsargesnis, — sumurmėjo Zotinas. — Niekad negali žinoti, kas tavęs klausosi. Į istoriją aš žiūriu kaip į seriją dabarčių, lyg lėkščių sukrautų viena ant kitos. Nėra nei praeities nei ateities. Jeigu ateities Zotinas nuspręs, kad yra tinkama atvaizduoti Lenina tokiu būdu, jis turės visišką teisę tai padaryti.

Ir taip ėjo toliau, betiksliai, nesuderinamai, Zasjadko nuolat begrindžiant savo argumentus logika, kurią jis tikėjo esant pagrindu, minties pavyzdžių struktūra, žmonijos per šimtmečius sukurta skausmingame lėtos pažangos ir eliminacijų procese; Zotinui nuolat klaidingai besispiriant, kad riksmas tamsoje turi nuosavą vertę, nuosavą grožį ir kad kultūra yra ne tiek architektūra, kiek atsitiktinis kalėdoskopas.

Zotinas rašė ir toliau, dažniausiai triukšmingą ir maištingą poeziją, iki 1926 metų, kada net ir futuristai pradėjo nebesidomėti, kadangi jam aiškiai trūko kokybės. Ką jis išleisdavo, buvo kraštutiniai nerūpestinga ir veikė tiek pat tenušviečiančiai, kiek neono skelbimai, specialiai padaryti mirkčiojimu atkreipti publikos dėmesį. 1927 m. futuristai patys pasijuto formalistų atakuojami ir Zotino balsas buvo vienas iš garsiausių savo senųjų kolegų pasmerkime. Jis parašė atvirą laišką, išpažindamas savo pirmąsias klaidas ir paskelbdamas, kad socializmas yra pozityvus ir kad ateityje jo raštai bus nužymėti pozityviomis dorybėmis, o ne negatyviomis blogybėmis.

Jis paprašė ir gavo valstybinę paramą pastudijuoti traktorių produkcijai, kad pradėtų naująją pazityviąją savo

kūrybiškumo erą romanu apie laipsnišką pažangą technikoje, bei mechanizuotoje žemdirbystėje, dalyke, kuriame jis nieko neišmanė ir kuriame neturėjo ne tik kad didelio, bet netgi jokio intereso. Tačiau jis vylėsi, kad kontaktas su gyvenimo būdu, taip skirtingu nuo jo paties, pakels jį į kažkokią nežinomą minties ir kūrybiškumo stratosferą. Jo gyvenimas tarp traktorių produkcijos herojų buvo betgi neišmatuojamai nelaimingas.

Pirmiausia, fabrikas buvo pastatytas Sibiro pasienyje ir nei aplinkiniai vaizdai, nei vidiniai įrengimai negalėjo uždegti Zotino vaizduotės. Pusiaus baigtos mašinos, lyg didžiuliai sužeisti vabzdžiai, sutirpyto plieno srovės, krūvos laužo, blyškios saulės spindulių linijos per išdaūžytus langus krintančios į tamsias patalpas, sunkiame ore pizzicatu šokančios žiezirbos, prakaitu blizgą išpurte darbininkų vei-

dai, senas gramafonas, monotoniški neišsakomai liūdni įspūdžiai, ir jie apkvaišino jo plunksną savo masyviškumu ir negracingumu. Paskui technikai išaiškino jam savo funkcijas, lyg jis būtų koks apsimetėlis inspektorius iš Maskvos. Jie priraizgė begalines skaičių eiles parodydami savo nežmonišką tikslumą, savo pirštais didelėmis arkomis išvadžiojo produkcijos čartas, davė jam rankose pakilnoti metalo gabalus aiškindami lygiais balsais jo gerąsias ir blogiasias ypatybes. Jis nieko negalėjo įsidėmėti ir vienintelė priežastis, jog išsilaukė neužmigęs buvo ta, kad miegas būtų atnešęs nemalonius sapnus.

Pagalčiau jis sugrįžo į Maskvą su keliais sąsiuviniais portfelėje pilnais faktų, pakankamų nušviesti traktorių produkcijai, bet nepakankamų literatūrai. Savo kambaryje jis atsisėdo prieš tuščią popierio

(Tęsinys 12-me psl.)

Paskolos namams pirkti

Nuo 1 metų iki 20 metų, lengvais mėnesiniais apmokejimais, nuosimtis nuo 4½ iki 6.

TAUPYTOJAMS MOKAME AUKŠTUS DIVIDENDUS
INDELIAI APDRAUSTI IKI \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N

4071 Archer Ave. Tel.: Lafayette 3-8248

(į vakarus nuo California Avenue)

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmadi., Antradi., Penktadi. ir Šeštadienį: 9:00 ryto iki 4:30 val. po pietų.
Trečiadienį uždaryta. Ketvirtadienį 9:00 ryto iki 8:00 val. vakaro.

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polišą per mūsų kompaniją. Nelaimai ištikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generallai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Siuntiniai į Lietuvą

Mes turime sutartį su Inturistu nuo 1947 metų ir plačiai žinomi dėl puikaus patarnavimo.

MŪSŲ PATARNAVIMO MOKESTIS YRA
ZEMIAUSIAS (NUO \$5.00 IKI \$10.00).

Jau dabar
laikas siųsti
dovanas
KALĖDOMS

CENTRAL PARCEL
SERVICE, INC.

220 S. State Street
Chicago 4, Ill.
Wabash 2-9354

Reikalaukite
mūsų naują
katalogą bei
mūsų sąrašą.

Kitais žodžiais...

Ipolitais

Apie Lietuvoje gimusį amerikietį menininką Beną Shahmą "The Pocket History of American Painting" (1950 m. laida) sakoma:

"Gimė Lietuvoje (1898 m.), bet jaunas buvo atvežtas į Bruklįn, N. Y. Vėliau Paryžiuje pramoko visus vėliausius gudravimus, kurių Amerikon grįžęs atsisakė ir meną vertino ne vien savu asmeniškumu požiūriu, bet principais. Sakė: 'Štai aš, 32 metų amžiaus darbininko dailėdės sūnus. Ne man prancūzus sekio! Renesanso menininkai savo meną aukojo tikybą skelbti. Shahnas savo paveikslais kovojo už iškėtas visuomeniškas idėjas: kad visokio kraujo žmonės yra lygūs, kad darbininkams privalu burtis į profesines sąjungas, kad žmogus turi neatimamų teisių. Siekdamas, kad net paprasčiausi žmoneliai jo kūriniais suprastų, jis visas meno naujanybes taip įsisavino, kad spalvos ir pavidalai, tartum, jam pavirto kasdieniais dalykais. Krypavimus patirsime tik jų pas jį ieškodami. Kai kuriuos jo paveikslus galima būtų tuojau net plakatais padaryti, tik reiktų pridėti atitinkamų žodžių. Kadangi savo visuomeniškus įsitikinimus pajungė plačiausiam žmoniškumui, jei šiuos įsitikinimus istorijos dulkės vadovėliuose paslėptų, jo paveikslai vistiek žmogui kalbėtų. Pažiūrėkime į jo paveikslą "Anglikasių žmona". Čia moteris tik gavusi žinią, kad jos vyras žuvo kasyklos nelaimėje. Be abejo, Shahnas pasipiktinimą ir užuojautą sužadino ištikrųjų kur įvykių nelaimė kasykloje, tačiau ir nieko apie kasyklas nežinąs paveikslas žiūrovas, susijaudins. Išgąscio kupina, degančiomis akimis ir skausme rankas varstydamas moteris iškyla virš visų tautų. Ji — simbolis begailėstingo žiaurumo nutrenkto žmogaus."

Paskutinis Sovietų knygų agentūros Njujorke katalogas sako, kad diktatoriai Maskvoje leidžia lietuviams užsienyje šiuos Lietuvos leidinius prenumeruoti: Tiesą, Valstiečių laikraštį, Komjaunimo tiesą, Sportą, Literatūrą ir meną, Lietuvos pionierių, Tarybinį mokytoją, Komunistą, Pergalę, Sveikatos apsaugą, Tarybinę mokyklą, Tarybinę moterį, Švyturį, Šluotą, Jaunimo greitas ir Meno saviveiklą. Visus prenumeruojant metui kainuotų \$63.00. Įdomu, kad leidžiama prenumeruoti estų ir latvių Mokslo Akademijų "Vestis" ir "Izvestijas", bet nesiūloma lietuvių Mokslo Akademijos "Darbų".

Antrą laidą "Lithuanian Folk Tales" išleides ir paruošęs leisti dvidešimties lietuvių rašytojų vertimų rinkinį "Outstanding Lithuanian Stories"

Stepas Zobarskas pasakoja: "Nuoširdžiausiai atsiliepiu lietuvių kilmės amerikiečiams, kurie, patyrę pasakų pasirodymą iš New Yorko Times, pasiskubino knygą nusipirkti ir leidyklai pagyrų parašyti. Ne čia gimę lietuviai išpirko truputį daugiau negu 300, nors laiškų — paraginimų išsiuntė jau 2,500. Gerai padarytų lietuviai, jei visur savo miestų knygynuose reikalautų turėti Lithuanian Folk Tales ir Outstanding Lithuanian Stories veikalus."

"Laisvės knygynas" pirkto retų knygų

Champaign, Ill. Illinois universiteto knygynas savo retų knygų kambariui, pavadintam "Išraiškos Laisvė", įsigijo Ewingo C. Baskette iš Springfieldo retų knygų kolekciją. Baskette buvo surinkęs tūkstančius knygų, pamfletų, žurnalų ir laikraščių bei rankraščių, liečiančių išraiškos laisvę, pradedant 16 šimtmečiu. Be kito rinkinyje yra viena iš keturių Julius Caesare Vanini knygų už ir prieš teologiją, už kurias jis su visomis savo knygomis buvo sudegintas ant laužo. Kiti reti dalykai yra Martyno Liuterio "Treatises", sudegintos 1519 ir 1521 metais, Tyndale Naujojo Testamento vertimas, sudegintas Londone, Boccacio, Rabelais, Galileo, Defoe, Serveto, Thomas Paine, Upton Sinclair ir kt. veikalai.

Korektūra

Spausdinant J. Mielulio straipsnį "Liberalizmas" (Naujienu Antroji Dalis No. 479 12 p.), įšivėlė šios klaidos:

1-oj pastraipoj gale turi būti: ...jų pažiūrų liberalizmas yra juos jungiąs bei įvardinąs saitas (išleista 'juos').

3-oj p. turi būti: Būti realistišku nėra neliberalu (išspausdinta 'realistišku').

4-oj p. t. b.: ...ir nesistengia jo atvesti į savo tariamai tikrąjį kelią (išleista 'tikrąjį').

5-oj p. t. b.: Liberalas žino, kad, kai du individai skelbia... (išleista 'kad').

6-oj p. t. b.: Fatališkas Dievo garbintojas yra ne ką geresnis... (išspausdinta 'garbinimas').

LALIO ŽODYNAS

yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio anglietuvių kalbų žodyno nėra. Nenumatoma, kad naujas žodynas greitu laiku būtų spausdinamas. Todėl siūlome dabar įsigyti šį stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai-anglišką žodyną. Kaina—\$14.00. Žodynas Jums bus išsiųstas, jei pasiūsite \$14.00 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

Pasveikink savo draugus
per "Naujienas".

(Tęsinys iš 11-to psl.)

lapą, savo mintis paruošęs pradėti optimistiškam romanui ir apsisverkė.

Per kelias savaites jo nelaimingumas pavirto į karingą atgailą. "Ar tu išivaizduoji", pasakė jis Zaszjadko, "kad šiame krašte esama žmonių, apie kurių karčius gyvenimus mes tezinome mažiau negu nieko, tiek aš, tiek tu? Kaip mes drįstame vegetuoti savo apstatytuose prieglobstėuose, kuomet tenai herojai, taip, herojai, darbuojasi dieną ir naktį nepakenčiamose sąlygose, kad pagamintų traktorius, kuriais bus plėčiama dirva, ydant atneštų mums duoną, mums, kurie valgome visiškai apie tai nepalgavodami? Tu turėtum eiti ten, į žmones, vietoj rašyti mokslingus toms apie senoviskąją civilizaciją, kurių niekas neskaitys — tu turėtum eiti tenai ir atsinaujinti. Eik į tas plieno katedras su lavos altoriais, kur žvakės žaižaruoja, jų kunigų veidams blizgant doru prakaitu."

Taip, Zaszjadko buvo įsitikinęs, kad tenai liejosi begalės doro prakaito, tačiau, kaip jį bebūtų paveikęs seno šarlato Zotino pristatytas jam nežinomo industrijos pasaulio paveikslas, jo supratimu buvo absoliučiai neįmanoma paskaityti pirmuosius penkis skyrius rankraščio, kurį draugas jam įteikė.

Zotinas išrado meilės istoriją tarp tyros socialistiškos mergaitės Olgos, departamento pritaikancio traktoriams vikšrus prižiūrėtojos ir tyro socialistiško bernelio Eugenijaus, bandymų grupės viršininko. Nė vienas iš jų neturėjo jokio atpažįstamo charakterio ir vieninteliu pastebimu jų

gyvenimo tikslu rodėsi becharakteriškų ir tyrtai optimistiškų vaikų auginimas. Jų kilnus planas buvo pačioje pradžioje sutrukdytas varžtininko, tikrumoj buvusio baltųjų pulkininko, linkusio sėti nepasitenkinimą darbininkų tarpe, ir, šalia to, pasigrobti Olgą, ir taip vadinamo industrinių dieselio motorų eksperto, kuris buvo sabotažninkas, įsodintas Amerikiečių špionažo Tarnybos ir apgalvotai gadino traktorių po traktoriaus, matomai be jokio sukliūdymo. Šioje istorijoje nebuvo jokios tikros šviesos nė šešėlių, kadangi kauliukas buvo mestas su sunkiu svoriu dorybės naudai iš pat pradžių, tačiau labiausiai Zaszjadko prislėgė ilgos statistikos kolonos, kurias Zotinas įkorporavo į romaną aiškiam autentiškumo parodymui. Trupmenos, kvadratinės šaknys, dešimtainiai taškai nepatogiai viens kitą stumdė kiekviename puslapyje, kol aritmetiški ženklai imdavo šokinėti skaitančiojo akyse.

(Bus daugiau)

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONES: DARBININKAI, BIZNINERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI JIE ŽINO, KAD "NAUJIENOS" PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIAS RAŠTUS

F & M RADIO & TELEVISION SERVICE

Authorized
DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALUMET 5-9833

"Naujienos" bolševikams
yra rakštis jų akyje!

190¢

1959

STANDARD FEDERAL Chicagos stipriausioji įstaiga

Laiminga ateitis priklauso tiems, kurie taupo SAUGIAI dėl jos. Jau virš 50 metų sėkmingai tarnaujame lietuviams.

- Kodėl neskolinti iš Standard Federal, kurioje daug sutaupysite?

4%

DABAR MOKAME VISIEMS TAUPYTOJAMS

JUSTIN MACKIEWICH, President
JUSTIN MACKIEWICH JR., Manager
TURTAS \$70,000,000.00
ATSARGOS \$6,000,000.00

VALANDOS: Kasdien, įskaitant šešt. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Keturtdieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Treč. visai neatidarama.